

TARTU ÜLIKOOL

Pärnu kolledž

Turismiosakond

Eleri Näpping

SÜNDMUSTURISMI MÕJU TÜRI VÄIKELINNALE

Lõputöö

Juhendaja: MSc Tatjana Koor

Pärnu 2014

SISUKORD

Sissejuhatus	3
1. Sündmusturismi mõju sihtkohale	5
1.1 Sündmuste roll turismisihtkohas	5
1.2 Sündmusturismi mõju sihtkohale ja selle elanikele	10
2. Türi toimuvad sündmused ja nende mõju väikelinnale	16
2.1 Türi kui sündmusturismi sihtkoht	16
2.2 Uuringu meetod, valim ja korraldus	18
2.3 Uuringu tulemuste analüüs	21
3. Järeldused ja ettepanekud	30
Kokkuvõte	38
Viidatud allikad	41
Lisad	44
Lisa 1. Türi sündmustekalender 2014	44
Lisa 2. Ankeetküsimustik	46
Summary	49

SISSEJUHATUS

Lõputöö teemaks on „Sündmusturismi mõju Türi väikelinnale“. Teema valikul lähtus autor asjaolust, et Türi linn on turismisihtkohana tuntud eelkõige sündmuste poolest, mis linnas aset leiavad. Seni ei ole uuritud, kuidas sündmusturism mõjutab väikelinna ja kohalikku kogukonda. Sündmuste mõju välja selgitamine on oluline, et lisaks turistidele, kes sündmust külastavad, saaks positiivse elamuse ka kohalik elanik. Ühtlasi on väikelinnades toimuvate sündmuste mõju väljaselgitamine oluline ja kasulik ka teistele väikestele sihtkohtadele, kes soovivad sündmuste abil oma mainet tugevdada ja majandust elavdada.

Turism on tänapäeval üks kiiremini kasvavaid majandusharusid (Why tourism... 2014), sealjuures on oluline roll ka sündmusturismil. Sündmused võimaldavad sihtkohta muuta atraktiivsemaks välisküllastajale, pakuvad elamusi ka kohalikule elanikule ning toovad sihtkohta tavapärasest suuremat tulu. Sündmusturismi sihtkohtade jaoks on oluline, et korraldatavate üritustega suudetaks saavutada hea maine.

Türi linna on siiani turundatud kui Eesti kevadpealinna. Sellega seoses toimuvad ka suuremad sündmused just kevadel ja suvel, mis on tekitanud turismi hooajalisuse. Samuti puuduvad sündmuskorraldajatel teadmised, millist mõju sündmused sihtkohale avaldavad. Probleem, millele töös keskendutakse, seisneb selles, et kuna sündmused toovad Türi sageli rohkem küllastajaid kui on linnas elanikke, muudab see ajutiselt, kuid olulisel määral väikelinna elu. Probleemist tulenevalt on töö uurimisküsimuseks „Millist mõju avaldab sündmusturism Türi väikelinnale ja selle elanikele?“

Lõputöö eesmärgiks on selgitada välja Türi linna elanike seisukohad sündmuste mõju kohta ning tulemuste põhjal esitada ettepanekud Türi Kultuurikeskusele kui suurimale

sündmuskorraldajale sündmusturismi poolt avaldatava positiivse mõju suurendamiseks ja negatiivse mõju vähendamiseks.

Eesmärgist lähtuvalt on seatud järgnevad ülesanded:

- 1) sündmusturismi sihtkohta ja sündmuste mõju käsitleva kirjanduse läbitöötamine ja ülevaate koostamine;
- 2) Türi linna kui sündmusturismi sihtkoha analüüs ja sündmuste kaardistamine;
- 3) ankeetküsitluse ettevalmistamine ja läbiviimine Türi elanike seas, eesmärgiga selgitada välja nende arvamus sündmuste mõju kohta;
- 4) uuringu tulemuste analüüs ja järelduste tegemine;
- 5) ettepanekute esitamine Türi Kultuurikeskusele.

Töö koosneb kolmest peatükist. Esimeses peatükis tuuakse välja töös kasutatavate terminite tähendused, tuginedes varasematele uuringutele ja kirjandusallikatele. Tuuakse välja erinevate autorite seisukohad teemadel sündmusturism, sündmusturismi sihtkoht ja sündmuste mõju sihtkohale. Teoreetiline tagapõhi keskendub peamiselt inglisekeelsetele raamatutele ja teadusartiklitele, mille autoriteks on teiste hulgas Donald Getz, Colin Michael Hall, Stephen J. Page ja Lynn Van Der Wagen.

Töö teine peatükk keskendub Türi linna kui turismisihtkoha analüüsile ja läbi viidud uuringule. Peatükis analüüsitakse Türi valla arengukava erinevaid aspekte, mis sündmuseid puudutavad ning tuuakse välja olulisemad sündmused. Seejärel tutvustatakse uuringu korraldust ja esitatakse uuringu tulemuste analüüs. Kolmandas peatükis tehakse järeldusi ja sõnastatakse nende põhjal ettepanekuid. Töö lõpus on lisadena välja toodud Türi sündmustekalender ja ankeetküsimustiku näidis.

1. SÜNDMUSTURISMI MÕJU SIHTKOHALE

1.1 Sündmuste roll turismisihtkohas

Käesolevas osas antakse ülevaade erinevate autorite käsitlustest turismisihtkoha ja sündmusturismi kohta. Lisaks tuuakse välja, milline on autorite arvates sündmusturismi mõju sihtkohale. Antud osas keskendutakse eelkõige linnale kui turismisihtkohale. Töös on kasutatud termineid sündmus ja üritus samatähenduslikena. Linnaturismist rääkides peetakse eelkõige silmas keskmisi ja suuremaid linnu.

Goeldner ja Ritchie (2009: 4) on oma definitsioonis välja toonud, et sõna „turism“ all mõeldakse põhiliselt inimeste reisimist, mille raames külastatakse mõnda sihtkohta, et tutvuda vaatamisväärsustega, puhata, lõbusalt aega veeta või sõpru ja sugulasi külastada. Mõistet edasi arendades on toodud välja, et eelmainitud nimekirja võib lisada ka sihtkohas mistahes üritusest osa võtvad inimesed. Seega võib Goeldneri ja Ritchie definitsioonist järeldada, et ka mistahes sündmused on osa turismist, sealhulgas nii ärilised, ametlikud kui ka meelelahutuslikud sündmused.

Prayag ja Ryan (2011: 122) on väitnud, et turismisihtkohta reisimise motiivid koosnevad tõuke- ja tõmbeteguritest. Tõuketegurid pärinevad Maslow' vajaduste püramiidist ning on põhilised motiveerivad tegurid, mis motiveerivad inimesi mingisse sihtkohta reisima. Maslow (1954, viidatud Lester 2013: 15 vahendusel) liigitas inimeste põhilised vajadused viite kategooriasse, milleks on füsioloogilised, turvalisusega, kuuluvustundega, tunnustusega ja eneseteostusega seotud vajadused.

Tõmbetegurid omakorda mõjutavad seda, millal, kuhu ja kuidas inimesed reisivad ning on seotud sihtkoha atraktsioonide, tunnuste ja sihtkoha endaga. Siia alla kuuluvad näiteks sotsiaalsed võimalused, looduslikud ja kultuurised vaatamisväärsused, füüsilised

mugavused ja ööelu ning ürituste nautimine. (Prayag ja Ryan 2011: 122) Seega võib ka selle definitsiooni põhjal öelda, et sündmused on üks osa turismist ja reisimise motiividest.

Maailma Turismiorganisatsiooni (A Practical Guide.. 2007: 1) definitsiooni järgi on turismisihtkoht füüsiline ruum, kus turist viibib. Sihtkoht koosneb paljudest erinevatest turismitoodetest ning hõlmab endas mitmeid elemente, mille kvaliteet mõjutab inimeste reisiotsuste tegemist. Ühe võimalusena on Maailma Turismiorganisatsioon grupeerinud need elemendid kuute alamgruppi:

- atraktsioonid sihtkohas, mis võivad olla nii looduslikud (näiteks rannad, pargid), ehitatud (näiteks monumendid) või kultuurilised (näiteks muuseumid, kultuuriüritused);
- lisateenused sihtkohas, mis toetavad turisti viibimist (näiteks transport, majutus, ostlemisvõimalused);
- inimressurss (kvaliteetne teenindus);
- ligipääsetavus;
- sihtkoha maine;
- hind.

Page ja Hall (2003: 10) toovad välja, et lisaks rannakuurortidele ja muudele turismisihtkohtadele võib ka linnasid pidada omaette turismisihtkohaks, kus nautida kohalikku kultuuri ja aktiivseid tegevusi. Page ja Hall (*Ibid.*: 149) tõid varasemate uuringute põhjal välja ka tegevused, mida turistid linnades teevad. Nende hulka kuuluvad näiteks ostlemine, muuseumide, loomaaedade külastamine, einestamine restoranides, kontsertidel ja etendustel käimine. Lisaks naudivad mitmed linnaturistid kohalikke baare ja ööklubisid, osalevad festivalidel ja spordiüritustel, külastavad vaatamisväärsusi ning lihtsalt jalutavad linnas ringi.

Valls koos kaasautoritega (2014: 179-180) väidab, et linnade kui turismisihtkohtade jaoks on oluline jätkusuutlikkuse tagamine ning iga linn peaks leidma sobiva viisi selle saavutamiseks, olenevalt linna arengu elutsüklitest. Jätkusuutlikkus põhineb üldiselt

majanduslikul, sotsiaal-kultuurilisel ja keskkondlikul elujõulisusel. Rikkuse näitajad peaksid kindlustama linna majanduse maksimaalse tasuvuse igal hetkel, turismisihtkohtade puhul kindlustavad need asjaolu, et turismiarendusest saaks kasu iga inimene. Linnakodanikud peaksid kogema elukvaliteedi paranemist nii iseenda tervise, töö, kohaliku kultuuri, haljastuse, infrastruktuuri kui ka teenuste osas. Turismist saadud tulu peaks suutma hüvitada kahjud, mida turistid tahtmatult on linnaruumile tekitanud.

Andrews (2009: 33-39) on välja toonud põhjused, miks inimesed reisivad. Nendeks on:

- vaatamisväärsustega tutvumine (ajaloolised monumendid, erinevate rahvaste kultuurid, kohalike igapäevaelu),
- puhkus (kuurordid, spaad),
- sportimine (spordivõistlused, ekstreemsport, seikluspargid),
- erihuvid (arhitektuur, kulinaaria, loodus),
- ostlemine,
- ärireisid (konverentsid, messid),
- rahvusvaheliste suhete edendamine,
- hariduse omandamine,
- kokkutulekud,
- tervis (parem või soodsam arstiabi, tervisekeskused),
- usulised reisid.

Sündmuste külastamisest kui reisimise eesmärgist on kujunenud omaette turismivorm. Termin „sündmusturism“ võeti kasutusele 1987.aastal, kui *The New Zealand Tourist and Publicity Department* seda esmakordselt mainis, väites, et sündmusturism on oluline ja kiirelt kasvav rahvusvahelise turismi osa. 1989.aastal avaldati Getz'i artikkel sündmusturismist. Sellest ajast peale hakati kasutama termineid nagu eriüritused, tunnusüritused ja muud erinevat tüüpi üritused. (Getz 2008: 405)

Sündmusturismi kohta saab välja tuua ka teiste autorite definitsioone, sealjuures defineerivad autorid sündmusi erinevalt. Ambrosio, Faria ja Manuel (2011: 332) ütlevad, et sündmus on turismiteenus, mille puhul tarbijad, ettevõtjad, turismiorganisatsioonid,

teenusepakkujad ja sponsorid teevad koostööd, et saavutada unikaalne elamus, luues väärtust. Silvers'i (2012: 4) ja Carteri (2007: 3) definitsioonide järgi on sündmused aga mistahes inimeste kogunemised kindlal eesmärgil. Sealjuures võib väita, et igal sündmusel on põhjus ja igal põhjusel võib korraldada sündmuse. Olgu tegemist mistahes liiki sündmusega, need toovad inimesi kokku, et jagada kogemust või saavutada mingit tulemust. Sündmused võivad olla nii suured kui väikesed, ühekordsed kui ka perioodilised (Carter 2007: 3).

Getz (2008: 404) tõi välja erinevad sündmuste kategooriad, mis erinevad peamiselt oma eesmärgi ja programmi poolest. Getz'i jaotus oli järgmine:

- kultuurisündmused (festivalid, karnevalid, usulised üritused);
- poliitilised sündmused (tippkohtumised, kuninglikud tseremooniad);
- kunsti- ja meelelahutussündmused (kontserdid, auhinnatseremooniad);
- äri- ja kaubandussündmused (kohtumised, messid, laadad);
- hariduslikud ja teaduslikud sündmused (konverentsid, seminarid);
- spordivõistlused;
- vabaajasündmused,
- erasündmused (pulmad, peod).

Van Der Wagen (2007: 8-11) jaotab sündmusi Getz'ile mõnevõrra sarnaselt, ent siiski leidub tema jaotuses teistsuguseid kategooriaid: spordisündmused, meelelahutuslikud üritused (seal hulgas kunsti- ja kultuurifestivalid), kommerts- ja turundussündmused, koosolekud, kokkutulekud ja konverentsid, perekondlikud sündmused, heategevusüritused ja mitmesugused muud sündmused. Sündmusi võib jaotada ka kitsamalt. Näiteks Bowdin ja tema kaasautorid (2008: 22-24) jaotasid sündmused vaid kolmeks: kultuurisündmused, spordisündmused ning ärisündmused.

Sündmusi saab kategoriseerida ka suuruse järgi, Bowdin ja kaasautorid (2008: 22-24) teevad seda järgnevalt:

- Megasündmused ehk kõige suuremad sündmused, mis on enamasti rahvusvahelised. Siia kuuluvad näiteks olümpiamängud ja erinevad maailmameistrivõistlused.

Megasündmused mõjutavad sihtkohta suurel määral, eelkõige selle majandust, kuna toob piirkonda palju külastajaid, kes enamasti viibivad kohapeal mitu päeva, jättes erinevaid teenuseid kasutades sihtkohta palju raha. Megasündmused vajavad ka palju tööjõudu, seega pakuvad need ka paljudele inimestele tööd.

- Tunnussündmused, mida korraldatakse kindla piirkonna või sihtkoha tutvustamiseks või külastatavuse tõstmiseks. Tunnussündmused on alati seotud oma toimumispaigaga ja on enamasti iga-aastased. Tunnussündmuseks on näiteks Rio de Janeiro karneval, Eestis näiteks Viljandi Pärimusmuusikafestival.
- Suursündmused, mis on enamasti siseturule suunatud ning millest võtab osa suur hulk inimesi. Siia alla võivad kuuluda näiteks erinevad kontserdid või kohalikud suurüritused, Eestis näiteks laulu- ja tantsupidu.
- Väikesündmused, kuhu kuuluvad suurem osa korraldatavatest üritustest, mis toimuvad peaaegu igas linnas ning millest võtavad osa kohalikud inimesed. Siia alla kuuluvad ka inimeste eraüritused, näiteks sünnipäevad või muud koosviibimised.

Olgu sündmused millised tahes, need on alati kordumatud. Sündmused toimuvad alati kindlal ajaperioodil ja on ajutised ning need nõuavad pikka ja põhjalikku planeerimist. Enamasti on sündmused ühekordsed, kuid on ka selliseid, mis toimuvad regulaarselt, igal aastal samal ajal. Kuigi sündmuste korraldamine on kulukas ja nõuab suurt korraldustiimi, pakuvad need osalejatele ainulaadseid elamusi. (Van Der Wagen, Carlos 2005: 2)

Selleks, et teistest sündmusturismi piirkondadest eristuda ja tekitada huvi sündmuste vastu, on oluline positsioonimine. Sihtkoha positsioonimine peaks põhinema tugevustel, mis on sarnased tähtsaima sihtrühma vajadustega. Turismisihtkoha positsioonimisel kasutatakse kõige sagedamini tegureid nagu arhitektuur ja disain, toit, sündmused, kliima, kultuur, ajalugu, kohalik toodang, loodus, legendid, ööelu, kohalikud elanikud ja sport. Sündmusturismi sihtkoha positsioonimise eesmärgiks on erineda teistest sihtkohtadest ja esile tuua pakutavate sündmuste tugevused. (Baker 2007: 92-93)

Eelnevast selgub, et sündmusi on väga erinevaid ning neid on võimalik ka erinevalt kategoriseerida. Samas on aga kõigil sündmustel midagi ühist – neil on alati kindel põhjus, kindel toimumispaik ja ei puudu ka külastajad. Sündmused pakuvad külastajatele elamusi ja loovad uusi väärtusi. Sündmusturismi sihtkohtade jaoks on oluline, et sündmused tooks piirkonda külastajaid ning seeläbi soovitakse elavdada kohalikku elu ja majandust. Sealjuures aga ei tohiks sündmused tekitada negatiivset mõju sihtkohale.

1.2 Sündmusturismi mõju sihtkohale ja selle elanikele

Antud osas antakse ülevaade erinevate autorite käsitlustest sündmuste mõju kohta. Erinevate sündmuste korraldamine mingis sihtkohas toob sageli piirkonda palju turiste, kes lisaks sündmuse külastamisele loodetavasti ka muid tegevusi sihtkohas naudivad. Olgu tegemist mistahes liiki üritusega, mõjutab see alati vähemal või rohkemal määral ka sihtkohta ennast ning sealseid elanikke.

Põhjuseid, miks linnad peaksid olema sündmusterohked, on mitmeid. Richards ja Palmer (2010: 18-37) on kirjeldanud sündmusi kui olulist komponenti linna kultuurielus. Sündmused pakuvad kogemusi ja on lisahüveks tavateenustele sihtkohas. Sündmused aitavad luua rohkem inimkontakti ning võimaldavad turistil rohkem „kohal olla“. Kuna sündmused toimuvad kindlas kohas, vajavad nad sageli ka konkreetse atmosfääri loomist, mis omakorda annab linnale juurde ilmekust ja rütmi. Meeldiva atmosfääri loomine läbi sündmuste muudab linna atraktiivsemaks nii külastajatele kui kohalikele. Sündmused aitavad linnal end turundada ja annavad võimaluse end näidata just sellise sihtkohana, nagu turistidele meeldib. Ka Smith (2012: 65) on öelnud, et sündmused on linnale kasulikud, kuna läbi nende on võimalik linnas arendada välja uusi teenuseid ja võimalusi.

Corbos ja Popescu (2012: 19) on väitnud, et erinevad sündmused on piirkonna jaoks väga olulised, olenemata sündmuse teemast. Sündmustel on tähtis roll sihtkoha arendamisel ning need on olulised piirkonna elanike jaoks, kuna omavad mõju võõrustajalinna imago loomisel. Sündmused on üks viis „müüa linna kui toodet“, meelitades sinna turiste ning ka ettevõtjaid.

Ühtlasi on Corbos ja Popescu (2012: 19-20) välja toonud, et sündmused omavad olulist rolli kohaliku kogukonna elus, kuna aitavad tugevdada suhteid naabritega, jagada teadmisi ning tuua inimesi rohkem kokku. Sündmuste korraldamine mingis piirkonnas võib positiivselt mõjuda ka sealsele elukeskkonnale ja infrastruktuurile, näiteks ehitatakse mõne sündmuse tarbeks mitmeid vajalikke rajatise, parandatakse teelusid ja püütakse linna väljanägemist parendada. Sündmuste korraldamine aitab piirkonnal end ka turundada ja positiivsest küljest näidata, kuna tõenäoliselt kajastatakse linna ja sealset sündmust ka meedias.

Ka Gelder'i ja Robinson'i (2011: 128-132) sõnul aitavad sündmused kaasa sihtkoha turismi edendamisele ja külastajate meelitamisele. Sündmuste toimumist ja nende kajastust meedias on võimalik ära kasutada sihtkoha turundamisel ja positiivse maine kujundamisel. Sündmusi nähakse ka kui vahendeid inimeste teadlikkuse tõstmiseks. Sündmuste läbikukkumine võib aga sihtkoha mainet märgatavalt langetada.

Kozak ja Baloglu (2011: 5) väidavad, et sündmused koos atraktsioonide ja ligipääsetavusega on kõige suurema mõjuga turismisihtkoha arendamisel ja turundamisel. Mainitud tegurid on osa sihtkoha konkurentsieelisest ning on vastastikusel seoses, see tähendab, et sündmused mõjutavad sihtkoha turundust ja turundus omakorda mõjutab sündmusi. Seega ei oleks mõistlik piirkonnas, mida on seni turundatud kui vaikset rannakuurorti, korraldada suurejoonelist spordivõistlust või kontserti.

Berggren koos kaasautoritega (2011: 459-460) viis läbi uuringu, mille tulemused näitasid, et sündmused on olulised sihtkoha maine kujundamisel. Seetõttu peaks igal sündmusel olema kindel teema või tunnus, mis eristaks teda teistest ning oleks meeldejääv. Samas aga ei tohiks ürituse tematiserimisega liiale minna, sest liiga üldine või pealesunnitud teema võib tuua pigem kahju ning sihtkoht ei pruugi turistidele enam piisavalt ahvatlev tunduda. Näiteks valides üritusele teema, mis on levinud ka teistes linnades, on keeruline konkurentidest eristuda ning enese turundamise efektiivsus on väike. Ka liiga spetsiifiline teema (näiteks põllumajandus) võib turistidele jätta piirkonnast vale mulje ning paljudele mitte huvi pakkuda.

Sündmusturism võib positiivselt mõjuda ka maapiirkondadele ja väiksematele asulatele. Sündmused ja turism üldiselt võimaldab maapiirkondadel vähendada sõltuvust põllumajanduslikest sissetulekutest ning elavdada kohalikku majandust. Sündmuste korraldamine maapiirkonnas ja väikestes linnades tuleb kasuks ka kohalike sissetulekutele, näiteks korraldades laatasid, kus müüakse kohalikku käsitööd, kohalike talunike saadusi ja palju muud. Ka kohalik kogukond ise võib olla osa turismitootest, võimaldades turistidel näha, kuidas väiksemates asulates elatakse. (Costa *et al.* 2011: 1353)

Väikelinnade ja maapiirkondade jaoks on sündmusturism olulise tähtsusega, kuna sündmuste korraldamine, olgugi, et peamiselt vaid kohaliku omavalitsuse finantseerimisel, aitab piirkonda näidata atraktiivsemana ja pakub paljudele kohalikele tööd. Sealjuures peaksid väikelinnade sündmuste korraldajad arvestama, et oluline on kohaliku kogukonna rahulolu ja lojaalsus, et sündmused saaksid õnnestuda ja pakkuda head elamust kõigile. Mida paremini on korraldatud sündmused väikelinnas, seda suurem on tõenäosus, et külastajatele jääb piirkonnast hea mulje ja samasse linna või külasse tullakse tagasi ka järgmistel aastatel. (Anil 2012: 256)

Suurem osa sündmustest leiab aset linnades ja suuremates asulates. Page ja Ashworth (2011: 9) on väitnud, et linnaturistid kulutavad sihtkohas palju rohkem raha kui näiteks rannapuhkusel olevad turistid, kuigi neid on raskem piirkonda meelitada ning pikemalt peatuma ajendada. Sellegipoolest toob sündmuste linnas korraldamine linnale suurt majanduslikku kasu, eriti, kui sündmused on mitmepäevased ja ajendavad külastajaid üleöö piirkonnas viibima.

Viimastel aastatel on hakatud lisaks majanduslike mõjude rohkem uurima ka sotsiaalset, kultuurilist ja keskkondlikku mõju, mis sündmusturism sihtkohale toob. Andersson ja Lundberg (2013: 104-105) viisid läbi uuringu, et leida mainitud mõjusid. Uuringu tulemustest selgus, et kohalik kogukond hindab sotsiaal-kultuurilist mõju pigem positiivsena. Põhiline sündmuste korraldamisega kaasnev sotsiaal-kultuuriline mõju sihtkohale on võimalus ka kohalikel elanikel midagi teistsugust kogeda ja saada uusi

elamusi. Keskkondlikust mõjust toodi välja aga eelkõige negatiivset, näiteks võimalik süsihappegaasi ja ökoloogilise jalajälje suurenemine sihtkohas, mis suursündmuste puhul on paratamatu.

Kim, Sirgy ja Uysal (2013: 529) tõid välja, et turism, sealhulgas ka sündmusturism, mõjutab kohalike elanike elukvaliteeti ja rahulolu. Elukvaliteet koosneb autorite sõnul majanduslikust, emotsionaalsest, psühholoogilisest heaolust, turvatundest, tervisest ja üldisest õnnetundest. Autorid on väitnud, et inimeste rahulolu mõjutavad eelkõige materiaalsed, emotsionaalsed, kogukondlikud, tervise ja turvalisusega seotud faktorid. Mida enam suudab turism mõjutada neid tegureid positiivsemalt, seda positiivsem on ka turismi mõju kohalikule kogukonnale ja selle elukvaliteedile üldiselt.

Fredline, Deery ja Jago (2013: 419-420) uurisid iga-aastaste sündmuste mõju kohalikele elanikele ning tõid oma artiklis välja ka varasemalt kirja pandud mõjusid kogukonnale. Eelkõige Fredline'i enda varasemate tööde ning Andereck'i ja kaasautorite (2005) vahendusel toodi välja, et iga-aastased sündmused piirkonnas arendavad infrastruktuuri, kohalikke teenuseid ja võimalusi, pakuvad kohalikele töövõimalusi, tugevdavad kohalikku majandust, suurendavad kohalike ühtekuuluvustunnet, parandavad linna mainet ja väljanägemist.

Smith (2012: 136-138) pöörab tähelepanu eelkõige linnas toimuvate sündmuste ja sealse kogukonna omavahelisele suhtele. Sündmuste korraldamine linnas mõjutab eelkõige linnaelanike elukvaliteeti. Sündmused annavad kohalikele võimaluse suhelda ja tähistada, mis omakorda tõstab kogukonna ühtekuuluvustunnet. Smith rõhutab, et kuigi sündmused võivad kogukonda tugevdada, saab see juhtuda ainult nende kogukondadega, mis on juba varem piisavalt sotsiaalsed ja kokkuhoidvad. Sündmused mõjutavad ka kohalike aktiivsust, meelitades neid osa võtma mitmetest tegevustest, mida sündmused pakuvad. Seega on sündmuse võõrustava linna elanike rahulolu ja üritustes kaasalöömine oluline sündmuse õnnestumisel ja sihtkohast positiivse mulje jätmisel.

Ka Hall ja Sharples (2008: 71) rõhutasid, et kogukonna toetus sündmuste läbiviimisel ja selle õnnestumisel on oluline. Eriti tähtis on iga-aastaste sündmuste õnnestumine,

sealjuures soovivad Hall ja Sharples, et kohalikule kogukonnale igal aastal atraktiivne olla, peaks sündmus millegi uuega üllatama ja näitama ka positiivseid muutusi. Selleks, et väikelinnades toimuvad laadad ja festivalid õnnestuksid, on samuti vaja kogukonna toetust ja kaasalöömist, et piirkonnast suudetaks jätta hea mulje.

Seega mõjutavad kohalikud elanikud sündmust, kuid ka sündmused omakorda mõjutavad elanikke, eelkõige nende elukvaliteeti. Väikeses linnas võivad sündmused kaasa tuua probleeme liikluses ning panna kohalikku end ebaturvaliselt ja häiritult tundma. Kui aga linnaelanikud omavad kontrolli sündmuste korraldamise üle, saavad sündmused kohalikke mõjutada eelkõige positiivselt, luues erakordseid elamusi ja suurendades elanike heaolu. (*Ibid.*: 72)

Fredline, Deery ja Jago (2013: 419-420) tõid välja ka negatiivseid mõjusid, mida sündmused võivad kaasa tuua. Näiteks põhjustavad suuremad sündmused ülerahvastatust ja sellega kaasnevat probleemi linnapildis (parkimine, pikad järjekorrad poodides, lärm). Samuti võivad sündmused kaasa tuua kuritegevust, alkoholiga seotud probleeme (alkoholijoobes ja halvasti käituvad inimesed) ja keskkonna saastatust.

Põhjaliku analüüsi turismi mõjudest sihtkohale viisid läbi Boitor ja Hertanu (2012: 26-29), nimetades seda STEP-analüüsiks ehk uurides nii sotsiaal-kultuurilisi, tehnoloogilisi, majanduslikke, ökoloogilisi kui ka poliitilisi faktoreid. Sotsiaal-kultuurilise mõjuna mainiti, et sündmused on aluseks aktiivsele ühiskonnale, traditsioonide jagamisele ja kultuuride täiustumisele. Sündmused võivad olla ka ohuks teatud kommetele ja traditsioonidele. Ökoloogilisest mõjust toodi välja, et keskkonnasõbralik sündmuste planeerimine aitab kaasa transpordi ja energia vähendamisele, jätkusuutliku arengu propageerimisele ja sotsiaalse vastutustundlikkuse kasvatamisele.

Poliitilistest faktoritest mainiti äriõrgustike hõlbustamist, linnauhkuse tõstmist ning „linna kaardile asetamist“ ehk enese nähtavaks tegemist. Majanduslikest mõjudest toodi positiivsete seas välja kohaliku majanduse elavdamine, turistide kulutused piirkonnas, töökohtade loomine, paranenud infrastruktuur. Negatiivsete majanduslike mõjudena mainiti põhiliselt sündmuse korraldamiseks tehtud suuri kulutusi, milles osalevad paljud

kohalikud ametivõimud. Tehnoloogilise faktorina toodi välja võimalus end Interneti kaudu turundada ja nähtavaks teha, et jõuda rohkemate võimalike külastajateni üle maailma. (*Ibid.*: 26-29)

Eelnevast võib järeldada, et sündmusturism omab suurt mõju sihtkohale, selle elanikele ning kõigele sellega seonduvale. Sündmusturism võib piirkonda mõjutada nii positiivselt kui negatiivselt, samuti on sündmustel suur roll sihtkoha maine ja imago kujundamises. Sündmuste õnnestumisel omavad olulist rolli ka kohalikud elanikud.

2. TÜRIL TOIMUVAD SÜNDMUSED JA NENDE MÕJU VÄIKELINNALE

2.1 Türi kui sündmusturismi sihtkoht

Selleks, et analüüsida Türi linna kui sündmusturismi sihtkohta, tuleks esmalt läbi viia sündmuste kaardistamine. Käesolevas osas uuritakse, milliseid sündmusi Türil toimub, millisele sihtrühmale need on suunatud ning seejärel analüüsida, kas sündmusi on piisavalt, millised on sündmuste korraldamise võimalused ja ohud. Türi linna sündmuseid aitab kaardistada Türi Kultuurikeskuse poolt koostatud põhjalik sündmustekalender (vt lisa 1).

Türi linn on Kesk-Eestis asuva Türi valla keskus, kus elab 1.märtsi 2014 seisuga 5600 inimest. Türit võib nimetada väikelinnaks, kuna oma pindalalt on ta väiksem kui 10 km². Alates 2003.aastast tuntakse Türit Eesti Kevadpealinnana, mis on tuntud hoolitsetud kodusaadade, parkide ja hooldatud tehisjärve poolest. (Türi linn 2014)

Linna populaarseimaks sündmuseks on Türi Lillelaat, mis on tuntud üle kogu riigi ja ka väljaspool riiki ning mis toob igal aastal piirkonda palju külastajaid. Türi traditsioonilisteks tähtsündmusteks peetakse ka Türi Kevadfestivali, mille märksõnadeks on muusika ja loodus, Tulbipäeva, Türi linna sünnipäeva, mida tuntakse ka aedlinnakohvikute päeva nime all, Türi järvekonserti, Türi Õunafestivali ning Paide-Türi rahvajooksu. Tähtsündmustena on ära märgitud ka Eesti Brassansamblite päevad, Kevad- ja sügistriatlon ning Türi sügislaat. (Tähtsündmused 2014)

Lisaks võib Türi sündmustekalendrist näha, et pidevalt korraldatakse erinevaid kontserte, laatasid, spordivõistlusi, matkasid ja palju muud. Võib öelda, et palju on erinevaid

kultuurisündmuseid, näiteks erinevad kontserdid, festivalid, kuid palju on ka kunsti ja meelelahutusega seotud sündmusi, äri- ja kaubanduslikke sündmusi, kuhu kuuluvad näiteks erinevad laadad, sealhulgas Lillelaat, spordisündmusi, näiteks Paide-Türi rahvajooks, Kevad- ja sügistriatlonid. (Sündmused 2014)

Sündmusi korraldatakse erinevatele sihtrühmadele. Sündmustekalendrist (*Ibid.* 2014) võib näha nii otseselt noortele suunatud üritusi, näiteks Türi Noortepäev, rahvusvahelise noortepäeva tähistamine, kui ka peredele ja väikelastele suunatud üritusi, näiteks laste lauluvõistlused, kogupere rattamatk ja perespordipäev. Sündmusi on nii spordihuvilistele kui kultuuriaustajatele. Võib öelda, et suurem osa sündmustest on mõeldud eelkõige kohalikele elanikele, mitte välituristidele. Küll aga on eespool mainitud tähtsündmused suunatud nii sise- kui välisküllastajale ning nende korraldamisel on arvestatud, et need toovad linna palju melu ja külalisi.

Häid võimalusi erinevate sündmuste korraldamiseks pakub hiljuti renoveeritud Türi Kultuurikeskus, kus on mitmekesised võimalused – kvaliteetne heli- ja valgustehnika, helistuudio, erineva suurusega saalid, kinosaal ja palju muud. Türi Kultuurikeskus on ka üks suuremaid sündmuskorraldajaid Türi linnas. (Türi Kultuurikeskus... 2014)

Türi soovib turismivaldkonnas ka pidevalt areneda ja täieneda. Türi valla arengukavast aastateks 2014-2018 võib arengueesmärgidena muu hulgas välja lugeda visiooni olla rahvusvahelise lillelaada ja muude suursündmuste, eeskujuliku teeninduse ning meelepärasteid tegevusi pakkuva Eesti kevadpealinnana tuntud vallakeskusega omavalitsus. Üheks strateegiliseks eesmärgiks on välja arendada mitmekülgsed turismiteenused ja üle Eesti tuntud suursündmused. (Türi valla arengukava... 2014)

Turismivaldkonna arengueeldustena tuuakse arengukavas (*Ibid.* 2014) välja Türi Eestikeskne asukoht, mitmekesine transpordiühendus ja läbiv teedevõrk, väljakujunenud ja külastusterohked suurüritused, suursündmuste korraldaja maine ning maa- ja loodusturismi potentsiaal. Arengu takistuste ja probleemidena Türil nähakse aga vähest ettevõtlusaktiivsust, kohaliku tarbijaskonna vähenemist, väljarännet ning aastaringsest aktiivsete turismiobjektide puudust.

Ettevõtluse ja turismivaldkonna eesmärkide ja tegevussuundadena on arengukavas (*Ibid.* 2014) välja toodud eesmärk olla tuntud kvaliteetsete suurürituste korraldamise kohana ning kasvatada omavalitsuse rolli Türi tuntuist toovate maineürituste algatamisel. Samuti soovitakse välja arendada mitmekülseid turismiteenuseid, näiteks turismiinfopunkt, teemamuuseumite arendamine, maaturismi ja loodusturismi pakettide välja arendamine, valda ja linna läbivate jalgrattamatkajate marsruutide loomine ning turistide arvu kasvatamine 30% võrreldes 2012.aastaga.

Lisaks turismi arendamisele võib arengukavast (*Ibid.* 2014) välja lugeda ka eesmärke infrastruktuuri arendamiseks ja kultuuritraditsioonide tugevdamiseks. Arengueesmärkideks on ka hästi toimivate kodulehtede ja ühtse turundussüsteemi välja arendamine, et suurendada toimuvate sündmuste kajastamist ning kultuuriasutuste kaasajastamine, et mitmekesistada pakutavaid võimalusi ja suurendada külastajate huvi kohaliku kultuuritegevuse vastu.

Eelnevast võib järeldada, et Türi valla ning linna asjalised mõtleavad ja panustavad ka turismi arendamisele piirkonnas ning peamise magnetina nähakse just kvaliteetseid sündmusi, mis kujundaksid linna mainet ja tooksid piirkonda palju külastajaid. Lisaks soovitakse arendada ja maa- ja loodusturismi, mida saaks samuti sündmuste korraldamisega ühendada, näiteks korraldades rohkem sündmusi, mis leiavad aset looduses (erinevad matkad, spordivõistlused, perepäevad looduses).

2.2 Uuringu meetod, valim ja korraldus

Eelnevast alaosast selgus, et sündmustel on oluline roll Türi linna arengus ning linn soovib panustada turismi, eelkõige sündmusturismi, arendamisse. Selleks, et olemasolevaid ja uusi sündmusi arendada, on oluline teada sündmuste mõju sihtkohale ja kohalikule kogukonnale, sest oluline on sündmustega pakkuda vaid positiivset mõju.

Selgitamaks välja, kuidas mõjutavad Türi toimuvad sündmused sihtkohta ja kohalikku kogukonda, viis töö autor läbi kvantitatiivse uuringu ankeetküsitluse meetodil (vt lisa 2), kuna see võimaldab koguda kiiremini informatsiooni kui näiteks intervjuu, samuti

võimaldab küsitleda suurema arvu inimesi. Ankeetküsitluse tugevuseks on kindel struktuur ja küsimused, mis võivad olla nii valikvastustega kui avatud vastustega. Küsitluse teel saadud tulemusi on lihtne süstematiseerida ja analüüsida. (Trobia 2008)

Läbiviidava uuringu eesmärgiks oli selgitada välja Türi elanike arvamused ja seisukohad sündmusturismi positiivsete ja negatiivsete mõjude kohta. Uuringu käigus küsiti vastajalt tema kokkupuudet sündmustega üldiselt, arvamust, kas väikelinnas peaks toimuma rohkete küllastajate arvuga sündmusi, lisaks kasutati Likerti skaalat, et uurida, mil määral vastaja nõustub või ei nõustu väidetega sündmusturismi mõjude kohta. Küsitlus sisaldas ka avatud vastustega küsimusi, kus vastaja sai tuua omapoolseid ettepanekuid mõju suurendamiseks või vähendamiseks.

Uuringu üldkogumisse kuulusid kõik Türi linna elanikud alates vanusest 18 eluaastat, kelle hulgast moodustati kvootvalim, mis tähendab, et määrati vanusevahemike järgi kvoodid, kui palju peab ühest vanuserühmast vastajaid olema. (Morgan 2008) Kvoodid määrati vastavalt üldkogumis olevate elanike vanuselisele struktuurile.

Türi linnas elab 1.märtsi 2014 seisuga 5600 inimest, kellest 45% moodustavad mehed ja 55% naised. Kuna Türi linna elanike kohta polnud leida informatsiooni vanuselise struktuuri kohta, kasutati kvootide määramiseks kogu Türi valla elanike vanuselist struktuuri. Statistikaameti andmete põhjal (Türi valla rahvastiku... 2014) jagunevad vanusevahemikud küllaltki võrdselt (vt tabel 1). Lähtuvalt neist andmetest lootis autor koguda 100 täidetud ankeeti, mille vastajate vanusevahemikud jaotuksid enamvähem võrdsete osakaaludega.

Tabel 1. Türi valla rahvastiku jagunemine (Allikas: Statistikaamet)

Vanusevahemik	Osakaal kogu rahvastikust
18-29-aastased	11%
30-39-aastased	10%
40-49-aastased	13%
50-59-aastased	15%
60 aastased ja vanemad	13%

Enne ankeetküsitluse laialisaatmist viidi läbi pilootuuring nii veebipõhise kui paber kandjal ankeediga. Pilootuuringu käigus koguti viis tagasisidet, seejärel analüüsiti tulemusi ja tehti ankeedis vajalikud parandused, mis olid peamiselt tehnilised. Uut ankeeti testiti ühe vastaja peal, et veenduda, et uus ankeet võimaldab saada uuringu eesmärgi täitmiseks vajalikku teavet. Uuringu algusajaks oli 6. märts 2014 ning ankeetküsitlusi sai täita kuni 27. märtsini. Selle aja jooksul jagati veebis olevat ankeeti mitmel korral Facebook'is ning käidi linnakodanikke küsitlemas Türi linnas kohapeal.

Uuring viidi läbi nii veebipõhiselt, kasutades selleks Google Drive'i keskkonda, kui ka paber kandjal, eeldusel, et nooremad vanuserühmad vastavad pigem Interneti teel ning vanemad inimesed täidavad paberil olevat küsitlusvormi. Veebipõhist küsitlust jagati Facebook'is, paber kandjal ankeete paluti täita Türi Kultuurikeskuse külastajatel ning tänavatel liikuvatel linnakodanikel.

Uuringutulemuste analüüsiks kasutati nii sisuanalüüsi kui statistilist analüüsi. Sisuanalüüsi kasutatakse küsitluse avatud vastuste analüüsimiseks ning statistilist analüüsi valikvastustega (seal hulgas Likerti skaalaga) küsimuste tulemuste analüüsimiseks. Küsimustik koosnes 10 küsimusest. Vastajalt küsiti ka tema vanust, sugu ja elupiirkonda Türil.

Kokku koguti 95 täidetud ankeeti, sealjuures 56 veebipõhist ja 39 paber kandjal. Kuigi kogutud ankeetide arv jäi mõnevõrra loodetust väiksemaks, on see arv autori arvates siiski piisav, et tulemusi analüüsida ja nende põhjal järeldusi teha. Sealjuures on oluline asjaolu, et vastajaid oli erinevatest vanuserühmadest alates 18-aastastest kuni üle 60-aastasteni. 18-29-aastaseid vastajaid oli koguhulgast 19, 30-39-aastaseid 16, 40-49-aastaseid oli 20, 24 ehk kõige rohkem vastajaid oli vanuserühmast 50-59 ning üle 60-aastaseid vastajaid oli 16. Võib öelda, et osakaalud olid üsna võrdsed, nagu kvootvalimi moodustamisel eesmärgiks seati. Küll aga ei jagunenud nii võrdselt nais- ja meessoost vastajate osakaal. Naisi, kes ankeedile vastasid, oli 66 ning mehi 29.

Vastanutest 24 inimest märkis oma elukohaks Türil kesklinna, 12 inimest järveäärse piirkonna, Lokutal elab 14 inimest vastanutest, Paidepoolses äärelinnas 15,

Säreverepoolses äärelinnas 11 ning mujal 12 inimest. Seega saab öelda, et ka elukohtade jaotused vastanute hulgas olid küllaltki võrdsete osakaaludega, seal juures kõige rohkem vastanuid elab just neis piirkondades, kus toimuvad suuremad sündmused.

2.3 Uuringu tulemuste analüüs

Esmalt uuriti, mil määral puutuvad elanikud kokku Türi toimuvate sündmustega. Selgus, et 62 vastanut elab sündmuste toimumispaiga läheduses, näeb toimuvat ning külastab ka ise sündmusi, mis näitab, et suurem osa elanikest on kodulinnas korraldatavatest sündmustest huvitatud ning võtavad neist sageli osa. 32 vastanut elavad sündmuste toimumispaigast kaugemal, kuid külastavad neid siiski. Vaid üks vastaja elab küll sündmuste toimumiskoha läheduses, kuid ei külasta neid, tuues põhjuseks, et sündmuste toimumisajad ei sobi tema ajakasutuse ja plaanidega.

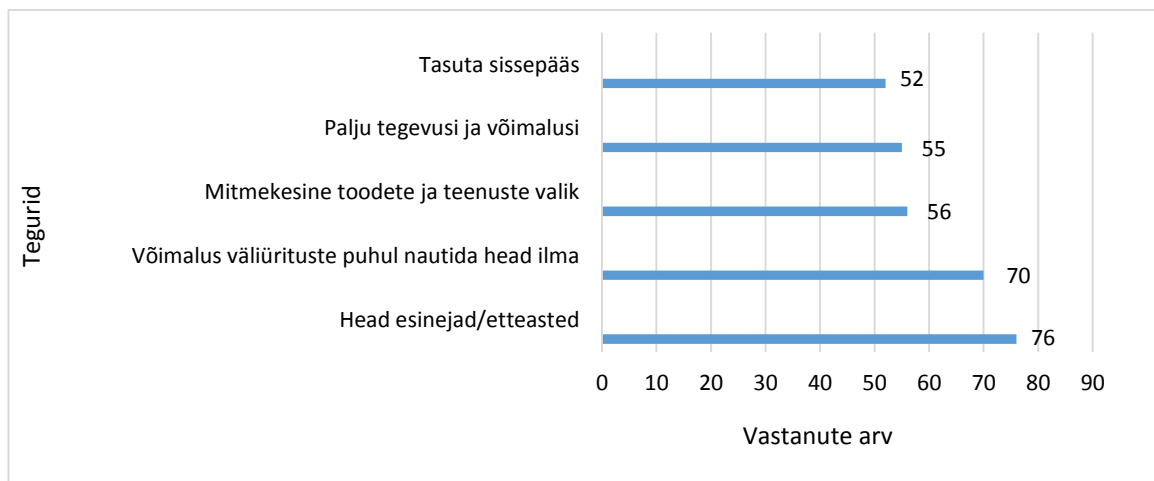
Paludes hinnata Türi toimuvate sündmuste arvu, tuli peamiselt välja, et neid võiks olla rohkem kui praegu, nii vastas 66 inimest küsitletutest, sealjuures olid enamus neist naised. Vanuserühmade lõikes oli rohkemate sündmuste soovijate jaotus võrdne. 25 inimest vastanutest arvas, et praegu on korraldatavaid sündmusi piisavalt ning neid ei oleks vaja rohkem korraldada. Üks vastaja arvas, et neid võiks olla vähem kui praegu ning ülejäänud ei osanud öelda. Sellest võib jällegi öelda, et elanikud külastavad sündmusi hea meelega ning sooviks seda võimalusel rohkemgi teha, pidades praegust sündmuste arvu liiga väheseks.

Põhjendustena, miks võiks Türi sündmusi rohkem toimuda, toodi kõige rohkem välja, et sündmuste korraldamine elavdab väikelinna elu ning muudab sihtkohta atraktiivsemaks ka välisküllastajate jaoks. Samuti toodi välja Türi linna hea asukoht Kesk-Eestis, kuhu on lihtne ja mugav tulla. Mitmes ankeedis mainiti, et mida rohkem toovad sündmused Türi külastajaid, seda paremini mõjuvad sündmused ka kohalikule kaubandusele ja muudele teenusepakkujatele, keda kohapeal külastatakse. Esile tuli ka põhjendus, et just talvisel ajal võiks erinevaid sündmusi rohkem olla, hetkel toimub suurem osa sündmustest kevad-suvisel hooajal.

Põhjustena, miks praegu on sündmusi piisavalt ning neid ei peaks senisest rohkem korraldama, toodi vastajate poolt välja arvamusi, et pigem olgu vähem üritusi, aga see-eest kvaliteetsed ja hästi korraldatud. Arvati ka, et kohalikud ei ole ise piisavalt aktiivsed, et liiga paljudest üritustest osa võtta. Lisaks mainiti korduvalt, et kui sündmusi oleks rohkem kui praegu, kaasneks rohkem probleeme, nagu näiteks ülerahvastatus ja igapäevaelu häiritus. See näitab, et elanike huvid ja arvamused on erinevad. On neid, kes sooviks sündmusi praegusest rohkem külastada ehk on ise aktiivsemad, kuid on ka elanikke, kelle arvates praegune sündmuste arv on piisav ning rohkematega kaasneks juba suuremad probleemid.

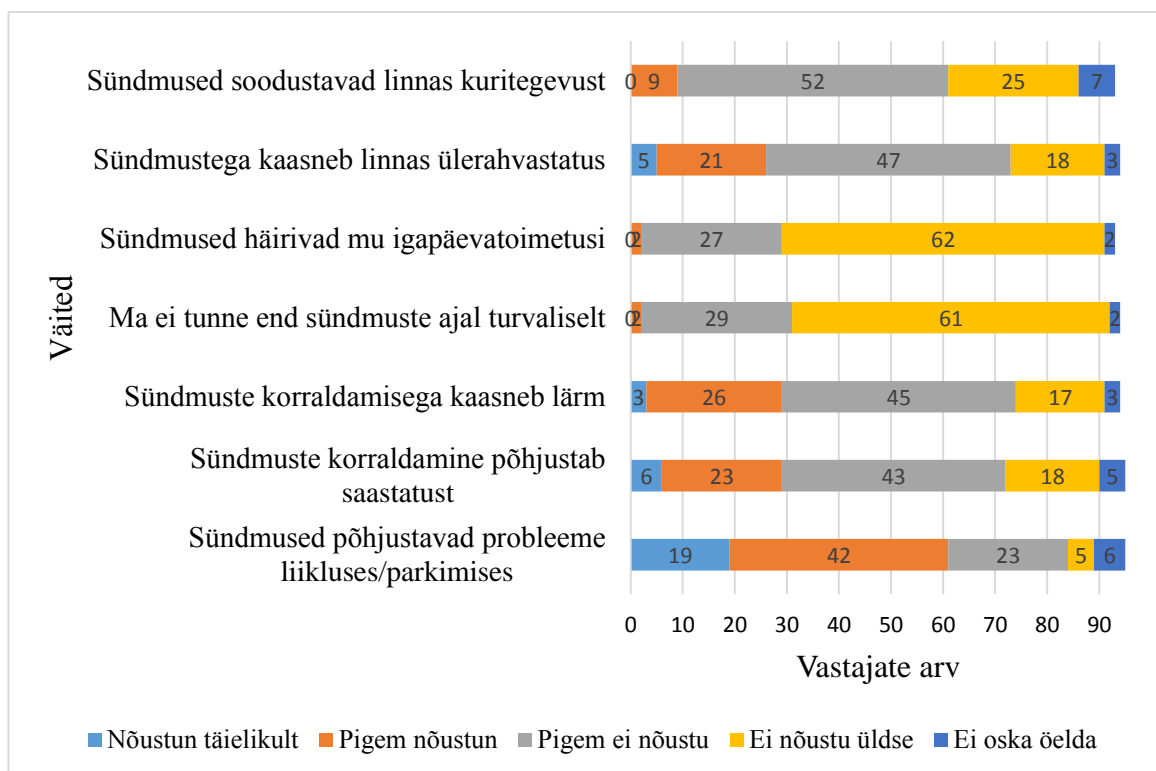
Autor soovis teada ka põhjust, miks kohalikud kodulinnas toimuvaid sündmuseid külastavad või ei külasta. Peamiste põhjustena toodi välja harjumus ja huvi sündmuste vastu, samuti vaheldus igapäevarutiinile, võimalus midagi huvitavat teha ja igavust peletada. Suur osa vastajatest (12 inimest) pidas sündmuste külastamist loomulikuks, kuna sündmused tuuakse kodulinna kohale ja kuskile ei pea nende pärast sõitma, 6 ankeedis toodi välja ka võimalus veeta aega pere ja sõprade seltsis. Viimast kahte põhjendust esines sageli just 50-aastaste ja vanemate vastajate seas.

Uuringu käigus sooviti välja selgitada tegurid, mis meelitavad või meelitaksid elanikke kohalike sündmusi külastama (vt joonis 1). Võimalik oli valida mitu vastusevarianti. Vastustest selgus, et 76 inimest vastanutest külastaksid sündmust heade esinejate ja etteastete pärast, seda vastust esines igas vanuserühmas ja nii meeste kui naiste seas. 70 vastanut (eelkõige naisi) meelitab võimalus väliürituste puhul ilusat ilma nautida, 56 inimest vastanutest meelitaks sündmust külastama mitmekesine toodete ja teenuste valik. 55 korral mainiti ära ka paljude erinevate tegevuste ja võimaluste olemasolu ning tasuta sissepääs meelitaks külastama 52 inimest küsitlusele vastanutest, suurem osa selle teguri valinutest kuulus vanuserühma 50-aastased ja vanemad. Muude teguritena toodi veel välja hea seltskond, võimalus lillede ilu ja rohelist nautida ning saada kokku kaugemalt saabunud tuttavatega.

Joonis 1. Tegurid, mis meelitavad inimesi sündmust külastama.

Vastajatel paluti hinnata erinevaid sündmusturismi negatiivseid mõjusid ja märkida, mil määral erinevate väidetega nõus ollakse (vt joonis 2). 52 inimest pigem ei nõustu väitega, et sündmused soodustavad linnas kuritegevust. 25 vastanut ei nõustu selle väitega üldse, 9 vastajat pigem nõustub ning 7 inimest ei oska väidet hinnata. Kaks vastajat oli jätnud selle väite hindamata. Väitega, et sündmustega kaasneb linnas ülerahvastatus, pigem ei nõustu 47 vastanut. 21 vastajat pigem nõustub, 18 inimest ei nõustu üldse, 5 inimest nõustub sellega täielikult ja 3 inimest ei oska öelda, kas sündmused toovad linnas kaasa ülerahvastatuse. Üks vastaja jättis väite hindamata. Sellest võib välja lugeda, et kohalikke üldiselt ei häiri sündmusi külastavate inimeste suur arv ning seda ei peeta ülerahvastatuseks.

Joonis 2. Vastajate hinnangud sündmuste negatiivse mõju teguritele.

Üheks negatiivseks mõjukuks võib olla ka asjaolu, et sündmused häirivad kohalike igapäevaelu. 95 vastajast üle poole (62 inimest) selle väitega üldse ei nõustunud, umbes neljandik vastajaist (27 inimest) pigem ei nõustunud, vaid mõni üksik (2 inimest) pigem nõustus väitega, et sündmused häirivad igapäevaelu. Sama suur hulk (2 inimest) ei osanud väidet hinnata.

Järgmiseks väiteks, mida paluti hinnata, oli „Ma ei tunne end sündmuste ajal turvaliselt“, millega ei nõustu üldse 61 vastanut. 29 inimest pigem ei nõustu selle väitega ja võrdset 2 inimest pigem nõustuvad ning ei oska öelda. Üks vastaja oli taaskord jätnud väite hindamata. Seega ei pärssi sündmuste korraldamine üldiselt elanike turvatunnet ning inimesed tunnevad end sündmuste korraldamise ajal kindlalt ega pea kartma enda tervise või vara pärast.

Väitega, et sündmuste korraldamisega kaasneb linnas lärm, pigem ei nõustu umbes pooled vastajatest (45 inimest), umbes neljandik vastanutest pigem nõustub (26 inimest),

veidi vähem vastajaid (17 inimest) ei nõustu selle väitega üldse ning vähe oli ka neid, kes nõustusid täielikult (3 inimest) või ei osanud öelda (3 inimest). Vastajad, kes nõustusid, elavad lärmakamate sündmuste korraldamispaikade lähedal ja kuulevad pidevalt toimuvat, näiteks Türi Lillelaada vahetus läheduses ja järveäärses piirkonnas.

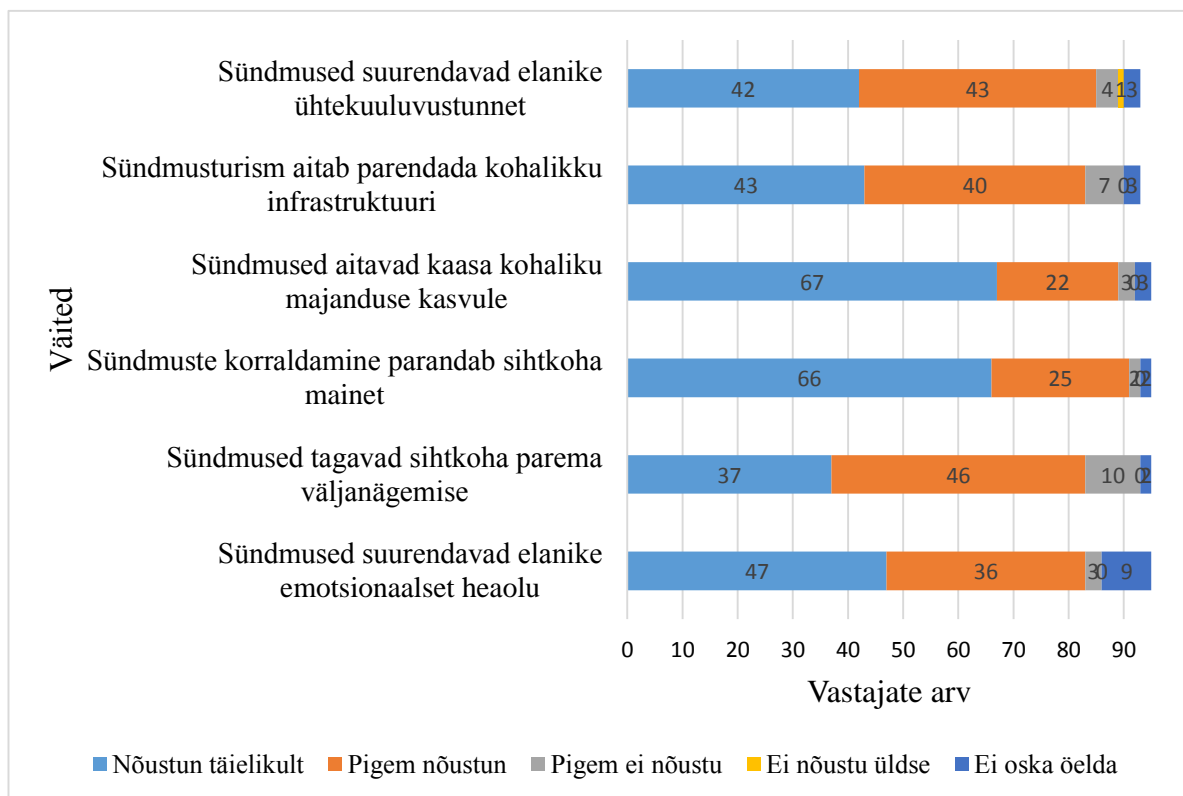
Suurte sündmuste korraldamine linnas võib põhjustada ka saastatust, sealhulgas autode heitgaase, mahajäävad prügi ja muruplatside rikutust. Küll aga tuli ka selle väite puhul välja, et suurem osa vastanutest (43 vastanut) pigem ei nõustu sellega, umbes neljandik (23 vastanut) pigem nõustub, veidi vähem (18 vastanut) ei nõustu väitega üldse ning on ka neid, kes nõustuvad täielikult (6 vastanut) või ei oska öelda (5 vastanut). Kuna Türi linn on väike ja sündmused toovad linna palju autosid ja muid masinaid, on saastatus paratamatu.

Kõige enam nõustusid vastajad väitega, et sündmused põhjustavad liikluses ja parkimises probleeme. 42 vastajat pigem nõustus selle väitega, 19 vastajat nõustus sellega täielikult, 23 vastajat pigem ei nõustunud, 5 vastajat ei nõustunud üldse ja 6 vastajat ei osanud öelda. Viimast vastust esines kõigil kuuel juhul just 60-aastaste ja vanemate vastajate seas. Vastajaid, kes selle väitega nõustusid või pigem nõustusid, oli kõige rohkem vanuserühmast 40-49-aastased.

Lisaks oli vastajatel võimalus avatud vastusena välja tuua negatiivseid tegureid, mis nende arvates on olulised ja mida eelmistes küsimustes ei mainitud. Sündmustega kaasnevate negatiivsete mõjudena mainiti eelkõige alkoholi liigtarvitamist ja sellega seotud lärmamist või ebaviisakat käitumist linnatänavatel. Samuti mainiti asjaolu, et sündmustest jääb maha palju prügi ja rikutud murukate. Üksikud tõid välja ka pikad järjekorrad poodides ja muudes asutustes. Sellegipoolest rõhutati enamasti, et isegi, kui sündmustega kaasneb mõni negatiivne mõju, on need ajutised, kuna suuremaid sündmusi toimub vaid paar korda aastas.

Peale negatiivsete mõjude palus autor uuringus osalejatel hinnata sündmustega kaasnevat positiivset mõju läbi erinevate väidete (vt joonis 3). Selgus, et inimesed on rohkem nõus sellega, et sündmused toovad kaasa positiivse mõju kohalikule kogukonnale. Sealjuures

ei tulnud esile olulisi erinevusi vanuserühmade lõikes. Näiteks nõustus 42 vastajat 95-st täielikult väitega, et sündmused suurendavad elanike ühtekuuluvustunnet, 43 vastajat pigem nõustus sellega. Vaid 4 vastajat pigem ei nõustunud, üks vastaja ei nõustunud üldse ning 3 vastajat ei osanud öelda.

Joonis 3. Vastajate hinnangud sündmuste positiivse mõju teguritele.

Selgus, et 43 inimest vastanutest nõustub täielikult ning 40 pigem nõustub väitega, et sündmusturism aitab parendada kohalikku infrastruktuuri, 7 inimest sellega pigem ei nõustu ning 3 inimest vastanutest ei oska öelda. Ühtlasi tuli välja, et 67 vastanut 95-st nõustub täielikult väitega, et sündmused aitavad kaasa kohaliku majanduse kasvule, 22 inimest pigem nõustuvad, vaid 3 inimest pigem ei nõustu ning 3 inimest ei oska öelda.

Väitega, et sündmuste korraldamine parandab sihtkoha, antud juhul Türi linna, mainet, nõustus täielikult 66 vastajat, pigem nõustus 25 vastajat, pigem ei nõustunud või ei osanud öelda võrdselt 2 vastanut. Sarnaselt eelmisele väitele nõustuti suures osas ka väitega, et

sündmused tagavad sihtkoha parema väljanägemise. Pigem nõustus selle väitega 46 inimest vastanutest, täielikult nõustus 37. Oli ka neid, kes pigem ei nõustunud (10 inimest), et sündmuste korraldamine sihtkoha parema väljanägemise tagaks, üksikud (2 inimest) ei osanud seisukohta võtta.

Uuringutulemustest selgus ka, et umbes pooled vastanutest (47 inimest) nõustusid täielikult väitega, et sündmused suurendavad kohalike elanike emotsionaalset heaolu. Veidi väiksem osa (36 inimest) pigem nõustusid selle väitega. 9 inimest ei osanud öelda ning vaid 3 vastanut pigem ei nõustunud, et sündmused emotsionaalset heaolu suurendavad. Sellest tulenevalt võib öelda, et sündmuste korraldamine mõjub kohalikele elanikele positiivselt ning paneb neid end paremini tundma.

Vastates avatud küsimusele sündmuste positiivse mõju kohta, tõid vastajalt ka omaltpoolt välja mitmeid positiivseid mõjusid, mida sündmused kaasa toovad. Sagedasemad vastused olid, et sündmuste külastamine võimaldab igapäevarutiinile vaheldust saada ning teha midagi huvitavat, samuti elavdavad erinevad sündmused väikelinna elu, mis muidu küllaltki rahulik ja vaikne on. Sündmused on ka hea võimalus sõprade ja perega koos aega veeta ning midagi põnevat teha, samuti toovad mitmed sündmused kodulinna kaugemal elavaid tuttavaid, keda ammu kohanud ei ole.

Positiivse mõjuna toodi vastajate poolt välja ka asjaolu, et suurte külastajatearvuga sündmuste korraldamine on heaks reklaamiks väikelinnale ning näitab seda atraktiivsemana väliskülastajatele. Veel mainiti mitmes ankeedis, et sündmused (eelkõige erinevad laadad) pakuvad laia toodete ja teenuste valikut, mis igapäevaselt väikelinnas nii suur ei ole. Sündmused pakuvad ka võimalusi meelelahutuseks ja vaba aja veetmiseks, sealjuures on tegevusi igale sihtgrupile ja maitsele. Majandusliku poole pealt toodi veel välja ettevõtete ja teenusepakkujate võimalus saada uusi kontakte ning teenida sündmuste ajal tavapärasest suuremat tulu.

Paludes vastajatel välja tuua, mida nad muudaksid Türi sündmuste ja nende korraldamise juures, mainiti paljusid erinevaid tegureid. Oli neid, kes ei muudaks midagi, kuid pigem oli peaaegu igal vastajal mõni ettepanek. Näiteks toodi välja, et sissepääsud võiks olla

tasuta või piletid soodsama hinnaga, et igäüks saaks endale sündmuste külastamist lubada. Suuremate sündmuste puhul, nagu näiteks Türi Lillelaat, tuleks paremini korraldada parkimist, et tänavatel oleks tagatud läbipääs ja ei tekiks ummikuid.

Mitmes ankeedis mainiti, et sündmused vajaksid rohkem reklaami ja turundamist, tuleks rohkem informeerida ürituse toimumise aegadest, vastasel juhul jääb osavõtt passiivseks, eriti, kui tegemist on väiksema üritusega. Samuti toodi välja, et rohkem võiks olla väliüritusi ning üritusi, mis toimuksid talvisel hooajal. Türi Lauluväljaku puhul nähti alakasutust, väites, et lauluväljak seisab suurema osa ajast tühjana, kuigi seal saaks korraldada mitmesuguseid üritusi.

Lisaks eelnevale toodi mitmes ankeedis välja, et rohkem võiks olla üritusi noortele, kuna hetkel on suur osa sündmustest suunatud peredele, vanematele inimestele ning lastele. Vajalik oleks korrastada suurima sündmuse, Türi Lillelaada, toimumisplatsi, tehes korda sealsed vahekäigud ning parandades teekatet. Samuti võiks parendada järveäärset haljastust, et vihmasel ajal ei muutuks lauluväljak liigselt poriseks ja käimiskõlbmatuks. Mainiti ka vajadust suurema turva- ja politseikontrolli järele sündmustel, eelkõige nendel, mis toimuvad hilistel tundidel.

Vastajatel oli võimalus kirja panna ka oma ideed, milliseid sündmusi võiks Türil lisaks olemasolevatele veel toimuda. Levinuim vastus, mis välja toodi, oli Grillfesti tagasitoomine Türi või vähemalt sarnase toidufestivali korraldamine, mis tõi linna palju rahvast ja melu ning oli heaks reklaamiks Türi linnale. Korduvalt mainiti ka rohkemate kontsertide korraldamist, eelkõige suviste vabaõhukontsertide korraldamist järveäärsel lauluväljakul. Ka linnas olevate parkide rohkust võiks rohkem ära kasutada, näiteks korraldades neis lastele erinevaid üritusi. Mitmes ankeedis mainiti Türi linna elanikega üheskoos piknikupäeva korraldamist ja rohkemate spordiürituste läbi viimist.

Vastajate poolt toodi erinevate ideedena välja ka näiteks Türi linna päevad, mis toimuks mitu päeva ja sisaldaks erinevaid üritusi laiale sihtrühmale, folkmuusikafestival, erinevad messid (näiteks aiandusmess, mis sobituks Türi kui kevadpealinnaga ja aedlinnaga), väl kino, näiteks Kultuurikeskuse uuenenud parklas, kuhu mahuks palju autosid või

lauluväljakul, kus saaks istuda pinkidel. Kuna Türiil on ka ilus raudteejaam, võiks toimuda mõni sündmus, mis oleks seotud raudteega, näitena toodi ankeetides välja raudteekontserdid või hoopiski raudteemuuseumi loomine, kus saaks erinevaid üritusi läbi viia.

Seega võib öelda, et Türi elanikud nõustuvad pigem sellega, et linnas korraldatavad sündmused omavad sihtkohale ja selle elanikele positiivset mõju. Erinevate negatiivsete väidete puhul nõustuti samuti, kuid mitte märkimisväärsel määral. Välja tuli ka tõsiasi, et kuigi vastajate hinnangud olid mõnevõrra erinevad, ei tulnud paljude väidete puhul esile olulisi seaduspärasusi või erinevusi vanuserühmade või soo lõikes.

3. JÄRELDUSED JA ETTEPANEKUD

Käesolevas peatükis võrreldakse esimeses peatükis välja toodud teoreetilisi seisukohti läbiviidud uuringu tulemustega. Ühtlasi esitatakse ettepanekud Türi Kultuurikeskusele kui peamisele sündmuskorraldajale sündmuste positiivse mõju suurendamiseks ja negatiivse mõju vähendamiseks.

Türi linna võib käsitleda kui sündmusturismi sihtkohta. Linnas toimub palju erinevaid sündmusi, mis kuuluvad erinevatesse kategooriatesse. Sündmustekalendrist (Sündmused 2014) võib näha nii kultuurisündmusi, meelelahutussündmusi, äri- ja kaubandussündmusi, hariduslikke sündmusi, spordisündmusi ja palju muud. Sündmused on suuremas osas laiale sihtrühmale, spetsiaalselt kindlale sihtrühmale üritusi korraldatakse vähe. Siiski on mõningaid noorteüritusi või üritusi lastele.

Linnal on olemas ka oma tunnussündmus Türi Lillelaat, mis traditsiooniliselt toimub igal kevadel just Türi linnas, on üle riigi tuntud ning toob linna palju külastajaid nii Eestist kui välismaalt. Türi Lillelaata võib nimetada ka suursündmuseks, kuna see on suunatud suurele sihtrühmale sise- ja välisturult. Tunnussündmusteks võib pidada ka Türi Kevadfestivali ja koostöös Paide linnaga ka Paide-Türi Rahvajooksu.

Kuna Türi näol on tegemist väikelinnaga, omavad sündmused olulist rolli linna maine kujundamisel ja linna turundamisel. Sündmuste läbiviimiseks loodud atmosfäär aitab linna muuta atraktiivsemaks ning läbi ürituste meediakajastuse saab linn enesele teha palju reklaami. Läbi erinevate sündmuste loob Türi linn endale mainet ning kohalik kogukond omab samuti selles rolli.

Türi eeliseks turismisihtkohana, seal hulgas sündmusturismi sihtkohana, on hea asukoht Kesk-Eestis ja ligipääsetavus, kuna linna läbivad mitmed suured maanteed ja sihtkohta

saab tulla lisaks autole ka bussi või rongiga. Türil on ka mitmekesised looduslikud võimalused erinevate loodusturismi toodete või teenuste välja arendamiseks.

Türi valla arengukavas välja toodud arengueesmärgid näitavad, et sündmuste korraldamisele ja erinevate turismivõimaluste pakkumisele soovitakse suurt tähelepanu pöörata. Infrastruktuuri arendamise ning turvalisuse suurendamise plaanidest võib välja lugeda, et piirkond mõtleb ka asjaoludele, mis võimaldavad sündmusi edukamalt korraldada ning pakkuda maksimaalset heaolu nii kohalikele kui külalistele. Tegevussuundadeks on näiteks kohalike teede parandamine ja kergliiklusteede juurde ehitamine, mis toetavad erinevate sündmuste korraldamist linnas. Ka Corbos ja Popescu (2012) töid välja, et sündmuste korraldamine mõjub positiivselt infrastruktuurile, seega võib öelda, et Türi valla plaanid ja arengueesmärgid toetavad ka teoorias kajastatud.

Iga turismisihtkoha puhul on oluline, kui palju ning kuidas ta end turundada ja turistidele nähtavaks teha suudab. Türi linnal on igal aastal olemas põhjalik sündmustekalender, kus on kuupäevaliselt välja toodud kõik Türil toimuvad väiksemad ja suuremad sündmused. Kalender on leitav Türi linna kodulehel, samuti kajastatakse seda kohalikes ajalehtedes ja jagatakse tasuta brošüüridena.

Autori läbiviidud uuringust tuli välja, et kohalikud elanikud sooviksid saada korraldatavate sündmuste kohta rohkem informatsiooni ja reklaami, tuues välja asjaolu, et tihti ei olda teadlikud ürituste toimumise aegadest ja kohtadest. Infot Türil toimuvatest sündmustest saab hetkel Türi valla ja Kevadpealinn Türi Facebook'i lehekülgedelt. Suuremaid sündmusi, nagu näiteks Lillelaat või Paide-Türi rahvajooks, reklaamitakse ka üle-eestilistes väljaannetes, televisioonis ning raadios. Autor teeb ettepaneku jagada sündmustekalendrid väikeste brošüüridena lisaks Kultuurikeskusele ka linna suuremates kauplustes ning bussi- ja raudteejaamas, kuna kõik elanikud Kultuurikeskusesse ei satu.

Autori arvates võib Türi linna hetkel kirjeldada kui sündmusturismi sihtkohta, mis on endale juba mõne suursündmusega tuntust kogunud ning suutnud hoida traditsioonilisi sündmusi, näiteks Türi Lillelaat, mis toimub 2014.aastal juba 37. korda. Türi linnal on palju potentsiaali erinevate sündmuste korraldamiseks ning pidevalt püütakse arendada

paremaid võimalusi külastajatele hea kogemuse pakkumiseks, mõeldes ka infrastruktuuri ja turvalisuse peale.

Lisaks üldisele sündmusturismi ja selle võimaluste arendamisele on oluline ka konkurentidest ehk teistest sündmusturismi sihtkohtadest erineda (Baker 2007). Türi üheks konkurentsieeliseks on juba kümneid aastaid toimuv Türi Lillelaat, mille korraldamisega on suudetud väga populaarseks saada ning tänu millele Türi linna peamiselt tuntakse. Sündmuse korraldades peaks arvestama ka seda, et positiivset emotsiooni suudetaks pakkuda kõigile külastajatele, unustamata kohalike elanike heaolu ning häirimata nende igapäevaelu.

Töö autori läbiviidud uuringu tulemustele toetudes võib väita, et Türi elanikud külastavad linnas toimuvaid sündmuseid meeleldi, seda ka juhul, kui elatakse sündmuse korralduspaikadest kaugemal. Sündmuse külastatakse, kuna need pakuvad vaheldust igapäevarutiinile, on huvitavad ja kodulinnas on mugav üritustest osa võtta, kui pole vajadust kaugemale sõita. Sellest võib järeldada, et Türi elanikud on üldiselt aktiivsed erinevatest sündmustest osa võtma. Nagu tuli välja töö teooriaosas, on kohalike aktiivsus üritustel osalemises olulise rolliga sündmuse õnnestumises ja piirkonnast hea mulje jätmises (Hall ja Sharples 2008). Selleks, et elanike ürituste külastamise aktiivsust veelgi tõsta, teeb autor ettepaneku aeg-ajalt läbi viia küsitlusi näiteks linna kodulehel või Facebook'i lehel või küsitledes külastajaid sündmuse ajal, uurimaks, millised on kohalike eelistused sündmuse osas.

Uuringust selgus, et Türi linnas võiks sündmuse toimuda rohkem kui praegu, kuna need elavdavad oluliselt väikelinna elu, muudavad piirkonna atraktiivsemaks väliskülastajate jaoks ning mõjuvad positiivselt kohalikule kaubandusele ja muudele teenusepakkujatele. Ka töö teooria osas tuli välja, et sündmused on väikelinna atraktiivsemaks muutmisel olulise tähtsusega (Anil 2012). Uuringust selgus ka, et elanikud sooviksid, et rohkem sündmuse toimuks talvisel ajal, kui linn on vaiksem ja Kevadpealinna tiitliga kaasnevat melu pole veel saabunud. Kuigi suurem osa vastanutest sooviks Türil näha rohkem

sündmusi, oli ka neid, kelle arvates on neid praegu piisavalt, tuues põhjenduseks, et pigem olgu vähem üritusi, kuid see-eest hästi korraldatud ja kvaliteetsed.

Kuna suurem osa sündmustest leiab aset just kevadel, mil Türi kannab Eesti kevadpealinna tiitlit, on linn muutunud hooajaliseks turismisihtkohaks. Hooajalisust on võimalik vähendada, korraldades rohkem erinevatele sihtrühmadele suunatud üritusi ka sügisel ja talvel, sealjuures ka rohkem väliskülastajatele suunatud üritusi, et ka madalhooajal oleks linnas külastajaid, kes läbi sündmusturismi mõjutaks sihtkohta ja kohalikke elanikke positiivselt.

Türi võib hetkel lisaks muudele turismiobjektidele märgata hooajalisust ka sündmuste korraldamises. Seda võib järelda ka uuringutulemustest, kus tuli välja, et elanikud tunnevad puudust talvisel hooajal toimuvatest sündmustest. Soovides tundud olla suursündmuste korraldajana, tuleks linnal seda mainet hoida aastaringsest, et mitte vahepeal turistide seas ära ununeda. Autoripoolne ettepanek oleks luua talviste ürituste sari, et nii kohalikel kui ka külastajatel oleks võimalik sündmusi külastada ka talvel. Näiteks võiks korraldada uisutamisevõistlusi Türi tehisjärvel ning talviseid perepäevi, kus saaks kelgutada, suusatada ning muid tegevusi koos perega teha.

Türi elanikke meelitaks sündmusi külastama eelkõige head esinejad ja huvitavad etteasted, väliürituste puhul on meelitavaks teguriks võimalus nautida ilusat ilma, lisaks kutsub elanikke üritust külastama mitmekesine toodete ja teenuste valik, palju erinevaid tegevusi ja võimalusi ning tasuta sissepääs. Autoripoolne ettepanek oleks igale suuremale üritusele kaasata huvitavaid, võimalusel Eestis rohkem tuntud ja armastatud, esinejaid. Iga-aastaste sündmuste puhul oleks oluline, et esinejad ei korduks aastast aastasse, vaid külastajat suudetaks igal järgneval korral millegi uuega üllatada. Näiteks võiks Türi Lillelaada iga-aastastele külastajatele kohalike rahvatantsutruppide kavade kõrval pakkuda midagi uut ja põnevat, näiteks lauljad, kes varem pole Lillelaadal esinenud.

Tuginevalt uuringutulemustele soovitaks autor sündmuskorraldajatel läbi mõelda ka võimalus üritusi külastada tasuta või soodsama hinna eest, et ka väiksema või üldse puuduva sissetulekuga elanikud saaksid sündmusest osa võtta. Üheks võimaluseks tasuta

sissepääsu puhul oleks üles panna annetuskast, kuhu iga sündmusest osavõtja saaks anda raha vastavalt oma võimalustele. Saadud raha võiks minna kas heategevusse või järgmise sündmuse korraldamise fondi.

Nagu tuli välja teooria osas käsitletud uuringutest ning ka töö autori poolt läbi viidud uuringust, omavad sündmused lisaks sihtkohale mõju ka kohalikule kogukonnale (Fredline *et al.* 2013). Positiivse aspektina selgus, et Türi elanikud üldiselt sündmustega kaasnevat negatiivset mõju ei tähelda. Vaid neljandik vastajatest tunneb, et sündmustega kaasneb linnas ülerahvastatus ja lärm, mis näitab, et sündmuste mürataset ja sündmuse küllastavat rahvahulka on suudetud hoida kontrolli all. Küll aga kurdeti saastatuse üle, näiteks mahajääv prügi ja rikutud murukate. Selle vältimiseks soovitab autor sündmuse toimumispaikadesse paigaldada võimalikult palju prügikaste ning kaaluda võimalust murukatte tugevdamiseks geovõrguga.

Türi korraldatavad sündmused üldiselt kohalike igapäevaelu ei häiri ning ei pärsi nende turvatunnet, mis näitab, et kohalikud on harjunud aeg-ajalt linnas tavapärasest suurema rahvahulgaga ning ei tunne end sellepärast ebamugavalt. Küll aga nõustuti suures osas, et sündmused põhjustavad probleeme parkimises ja liikluses, eriti suuremate sündmuste ajal. Autoripoolne ettepanek oleks leida võimalus Lillelaada toimumisplatsi lähedusse leida koht ruumika parkla rajamiseks.

Olgugi, et Türi Lillelaad toimub vaid kord aastas ning muul ajal nii suurt liiklus selles piirkonnas ei ole, vädiks parkla olemasolu ummikuid sündmuse ajal ning tasuks tõenäoliselt ära ka muul ajal, kuna Lillelaada toimumiskoha läheduses asub mitmeid ettevõtteid ja elamuid, mille töötajad ja elanikud saaksid parklat kasutada. Samuti saaks suurt parklat ära kasutada näiteks autokino korraldamiseks.

Töö teooria osas tuli välja, et sündmusturism mõjutab kohalike elanike elukvaliteeti ja rahulolu, sealjuures on kõige olulisemad tegurid majanduslik, psühholoogiline ja emotsionaalne heaolu, tervis, turvatunne ja üldine õnnetunne (Kim *et al.* 2013). Sündmused võimaldavad kohalikel kogeda midagi teistsugust ja saada uusi elamusi. Lisaks arendavad iga-aastased sündmused piirkonna infrastruktuuri ja teenuseid, pakuvad

kohalikele tööd, suurendavad kogukonna ühtekuuluvustunnet ning parandavad sihtkoha mainet ja väljanägemist.

Uuringust selgus, et Türi elanike arvates toovad sündmused kaasa positiivset mõju kohalikule kogukonnale ja linnale üldiselt. Elanike arvates suurendavad sündmused kohalike ühtekuuluvustunnet ning aitavad kaasa linna infrastruktuuri parendamisele. Linnas on hakatud peatänavate teekatteid parandama, Kultuurikeskus on saanud uue parkla.

Kinnitust sai ka väide, et sündmusturism aitab kaasa linna majanduse kasvule. Mitmed kohalikud saavad sündmustel tööd või võimaluse enda tooteid ja teenuseid pakkuda, mis suurendab elanike sissetulekuid. Ka kohalikud kauplused ja muud teenusepakkujad saavad sündmuste ajal suuremat tulu, kuna suure tõenäosusega külastatakse lisaks üritusele ka toitlustuskohti, kauplusi ja teisi ettevõtteid. Ka uuringust tuli välja, et kohalikud täheldavad sündmuste ajal kauplustes ja mujal suuremat rahvahulka ja pikemaid järjekordi.

Sündmusturismi ühe positiivse mõjuna nähakse ka Türi linna maine paranemist välisküllastajate silmis. Lisaks on sündmuste korraldamisel mõju linna väljanägemise parandamisele. Nagu tuli välja ka töö teooria osas, siis hästi korraldatud ja kvaliteetsed sündmused aitavad kaasa sihtkoha maine loomisel ning omavad suurt rolli imago kujundamisel sihtkohast (Berggren *et al.* 2011). Mida paremini on sihtkoha sündmused turundatud, korraldatud ja läbi viidud, seda positiivsem mulje jääb välisküllastajatele piirkonnast. Ka linna väljanägemisele pööratakse sündmuste korraldamise ajal suuremat tähelepanu, korrastades näiteks linna haljastust ja luues sobivat atmosfääri.

Sündmustel on oluline roll ka elanike heaolu mõjutamisel. Uuringus sai kinnitust väide, et sündmuste külastamine mõjub positiivselt elanike heaolule, mis näitab, et sündmusturismis nähakse võimalust enda enesetunde parandamiseks (Kim *et al.* 2013). Sellest tulenevalt teeb autor ettepaneku mainitud mõju suurendamiseks korraldada rohkem üritusi, mis on seotud tervisega ja tervislike eluviisidega, näiteks tervisespordipäevad, kus saab lisaks aktiivsetele tegevustele viia end kurssi tervisliku

toitumisega ja lasta kohapeal kontrollida enda tervislikku seisundit. Autori arvates propageeriks taolised üritused tervislikku eluviisi ja liikumist, mis omakorda elanike enesetunnet ja heaolu veelgi parandaks.

Nii teooriaosas kui uuringutulemustest selgus, et sündmuste korraldamine on heaks reklaamiks turismisihtkohale, eriti aga väikelinnale (Corbos, Popescu 2012). Huvitavad ja edukalt korraldatud sündmused aitavad väikelinna turundada ning meelitavad piirkonda külastama. Kevadpealinna raames toimuvad mitmed üritused on võimaldanud Türi saada laialdast meediakajastust ning külastajatele on jäänud linnast mulje eelkõige kui rahulikust ja kaunist aedlinnast.

Uuringust selgus, et Türi elanikud näevad lauluväljaku puhul tugevat alakasutust, samuti leitakse, et väliüritusi võiks olla rohkem. Sellest tulenevalt teeb autor ettepaneku leida lauluväljakule rohkem kasutust ning korraldada seal näiteks kontserte ja suviseid teatrietendusi. Kuna järve ääres asuv lauluväljak on renoveeritud ning mahutab istuma palju inimesi, saaks kontserte ja etendusi pakkuda laiale publikule. Ühtlasi saaks neid lugeda väliüritusteks, millest Türi elanikud puudust tunnevad.

Võttes arvesse uuringule vastajate ideid ja arvamusi, toob autor välja ka ettepanekud selles osas, milliseid sündmusi võiks Türi veel korraldada. Väga paljud vastajad tunnevad puudust Grillfestist, mis varem linnas toimus ja sinna palju melu tõi, alternatiivina võiks Türi toimuda sarnane toidufestival. Kuna Türi on palju ilusaid parke ja hoolitsetud rand, võiks korraldada erinevaid lasteüritusi ja Türi linna piknikupäeva, kus kõik elanikud saaksid ühist piknikku pidada ja ilusat ilma nautida.

Korraldada võiks aiandusmessi, mis sobituks Türi linna imagoga. Olgugi, et aiandusmess oleks oma olemuselt küllaltki Lillelaada sarnane, kus pakutakse ka tooteid ja teenuseid aiandushuvilistele, võiks mess toimuda näiteks sügisel või talvel, enne kevadhooaja algust, ühtlasi oleks see üks võimalus hooajalisust vähendada. Mess võib olla ka hariva sisuga, kus lisaks toodete tutvustamisele ja müügile võiks toimuda erinevad loengud ja töötoad aiandusega seotud temadel. Lisaks võiks toimuda Türi linna päevad, mille raames

leiaks aset mitmesuguseid tegevusi Türi erinevates paikades, näiteks raudteejaamas, mis on Türi ajalooline paik, Kultuurikeskuses, järve ääres, parkides ja mujal.

Türi linna saab pidada sündmusturismi sihtkohaks, kuna eelkõige on see tuntud kevadiste sündmuste poolest, mis toovad linna palju külastajaid. Sellegipoolest peaks linna turismiasjalised, sündmuskorraldajad ja omavalitsus tegema koostööd, et tagada linna kui sihtkoha jätkusuutlik areng ja piisav turundus. Koostöö ja põhjaliku planeerimisega on võimalik sihtkoht muuta meelepärasemaks nii sise- kui väliskülastajale, arvestades nende soove ja vajadusi.

KOKKUVÕTE

Sündmusturism on kiiresti kasvav turismivorm. Sündmused omavad olulist rolli turismisihtkoha maine kujundamisel ja piirkonna turundamisel. Üha enam tekib juurde uusi sündmusturismi sihtkohti, kes üksteisega konkureerivad. Üheks võimaluseks konkurentsivõimeline olemiseks on sihtkoha positsioonimine vastavalt sihtrühmade soovidele ja vajadustele.

Linna kui turismisihtkoha jaoks on sündmused oluline komponent linna kultuurielus. Sündmustes nähakse ka võimalust linna turundamiseks, seda eriti väikelinnade puhul, mida muidu nii palju ei reklaamita. Selleks, et sündmused saaksid õnnestuda ja jätta hea mulje väliskülastajatele, on oluline ka kogukonna rahulolu. See tähendab, et kohalik elanik mõjutab sündmust samamoodi, nagu sündmused mõjutavad elanikku. Sündmused mõjutavad mitmeid valdkondi, sealhulgas ka sihtkoha kohalikku elanikkonda. Sündmusturism võib kaasa tuua nii negatiivset kui positiivset mõju. Eelkõige mõjutab sündmuste korraldamine sihtkoha majandust, infrastruktuuri, keskkonda, väljanägemist ja elanike elukvaliteeti.

Türi linna tuntakse eelkõige kui Eesti kevadpealinna. Linnas toimub mitmeid sündmusi, mis toovad sihtkohta palju külastajaid, sageli rohkemgi kui on linnas elanikke. Kuna varasemalt pole läbi viidud turismialaseid uuringuid, ent Türi valla arengukavast võib välja lugeda, et sündmusturismi sihtkohana soovitakse areneda ja mainet tõsta, oli oluline teada, kuidas sündmusturism sihtkohta ja sealseid elanikke mõjutab.

Lõputöö eesmärgiks oli välja selgitada Türi linna elanike seisukohad sündmuste mõju kohta ning tulemuste põhjal esitada ettepanekud Türi Kultuurikeskusele. Ettepanekud on suunatud sündmuste poolt avaldatava negatiivse mõju vähendamiseks, positiivse mõju

suurendamiseks ja hooajalisuse vähendamiseks. Töö eesmärk sai täidetud. Eesmärgi saavutamiseks viis autor läbi kvantitatiivse uuringu ankeetküsitluse meetodil. Uuringu käigus kogus autor 95 ankeeti, mille põhjal tegi järeldusi ja sõnastas ettepanekud.

Läbiviidud uuringust selgus, et suur osa Türi elanikest on linnas korraldatavatest sündmustest huvitatud ja külastavad neid, tuues põhjendustena välja vaheldus igapäevarutiinile, võimalus midagi huvitavat teha ja nautida aega koos pere ja sõpradega. Türi elanike arvates võiks linnas toimuda üritusi praegusest rohkem, kuna need elavdavad väikelinna elu ja muudavad linna atraktiivsemaks välisküllastaja jaoks, eriti arvestades linna soodsat asukohta Kesk-Eestis.

Uuringust tuli välja, et Türi elanikke meelitavad sündmustest osa võtma head esinejad, võimalus väliürituste puhul nautida ilusat ilma, lai toodete valik, palju tegevusi ja tasuta sissepääs. Selgus ka, et üldiselt ei nõustu elanikud sündmuste poolt kaasneva negatiivse mõjuga, vaid parkimises ja liikluses nähti suuremat probleemi. Pigem ollakse nõus sellega, et sündmused mõjuvad sihtkohale positiivselt. Linnaelanikud on arvamusel, et sündmused aitavad kaasa kohaliku majanduse kasvule ja parendavad infrastruktuuri. Lisaks suurendavad sündmused Türi elanike ühtekuuluvustunnet, suurendavad oluliselt elanike emotsionaalset heaolu ja aitavad parandada sihtkoha mainet ja väljanägemist.

Türi linna elanike arvates võiks linnas olla rohkem väliüritusi ning talviseid üritusi, kuna hetkel toimub suurem osa sündmustest kevadel ja suvel. Elanike arvates on Türi lauluväljaku potentsiaal kasutamata, seal saaks korraldada erinevaid kontserte ja vabaõhuetendusi. Samuti tuli uuringust välja, et rohkem võiks toimuda üritusi noortele, praegused üritused on suunatud eelkõige peredele ja laiemale sihtrühmale. Elanikepoolsete ideedena toodi välja piknikupäeva korraldamine, Türi linna päevad ja aiandusmess, mis sobituks linna imagoga.

Uuringutulemustele tulenevalt tegi autor ettepaneku traditsioonilistele üritustele kutsuda esinema igal aastal erinevaid artiste, samuti võimalusel kaaluma tasuta või soodsama sissepääsu pakkumist. Autoripoolne ettepanek on ka ruumika parkla rajamine Lillelaada territooriumi lähedusse, et tänavatel oleks tagatud läbipääs ning linnas ei tekiks ummikuid

ja liiklusohhtlikke olukordi. Muul ajal saaks parklat ära kasutada läheduses elavad autojuhid või saaks parkimisala kasutada väli- või autokinona.

Võttes arvesse uuringutulemusi, on autori üheks ettepanekuks ka talviste ürituste sarja loomine, et vähendada sihtkoha hooajalisust. Selleks, et sündmuste reklaam jõuaks rohkemate inimesteni, soovib autor jagada sündmustekalendrid ka näiteks linna suuremates kauplustes ning bussi- ja raudteejaamas. Kuna sündmuste üheks positiivseks mõjuks on elanike heaolu tõstmine, soovib autor selle mõju suurendamiseks korraldada erinevaid tervisega seotud üritusi, kus propageeritaks tervislikke eluviise ja elanikud saaks kontrollida enda tervislikku seisundit.

Arvestades, et Türi elanikud sooviksid külastada rohkemaid üritusi lauluväljakul, võiks autori arvates seal korraldada rohkem kontserte ja suviseid teatrietendusi. Rannaala saaks kasutada kogu linna piknikupäeva korraldamiseks. Autor pooldab ka ettepanekut korraldada Türi linna päevad, mille raames viidaks läbi mitmesuguseid tegevusi linna erinevates paikades.

Türi linna on võimalik sündmusturismi sihtkohana arendada, arvestades elanike huve ning ka väliskülastajate vajadusi. Seega võib käesolev lõputöö olla aluseks edasistele põhjalikumatele turismiuuringutele, mille eesmärgiks oleks välja selgitada Türi linna kui sündmusturismi sihtkoha potentsiaal väliskülastajate silmis ning erinevate sihtrühmade soovid ja vajadused seoses sündmustega Türi väikelinnas. Eduka ja eesmärgipärase planeerimisega on võimalik Türi linnast kujundada mainekas ja konkurentsivõimeline sündmusturismi sihtkoht, mis oleks tuntud nii Eestis kui välismaal ning mille sündmused avaldaksid positiivset mõju.

VIIDATUD ALLIKAD

1. A Practical Guide to Tourism Destination Management. 2007. Madrid: World Tourism Organization.
2. **Ambrosio, V., Manuel, L., Faria, T.** 2011. Events and Destination management – Car Launch in Lisbon. – International Journal of Management Cases, Vol. 13 (4), pp. 332.
3. **Andereck, K. L., Valentine, K. M., Knopf, R. C., Vogt, C. A.** 2005. Residents' Perceptions of Community Tourism Impacts. Annals of Tourism Research, Vol. 32 (4), pp. 1056–1076 (kaudviide).
4. **Andersson, T. D., Lundberg, E.** 2013. Commensurability and Sustainability: Triple Impact Assessments of a Tourism Event. – Tourism Management, Vol. 37, pp. 104.
5. **Andrews, S.** 2009. Hotel Front Office: A Training Manual. New Delhi: Tata McGraw-Hill.
6. **Anil, N. K.** 2012. Festival Visitors' Satisfaction and Loyalty: An Example of Small, Local, and Municipality Organized Festival. – Tourism, Vol. 60 (3), pp. 256.
7. **Baker, B.** 2007. Destination Branding for Small Cities. The Essential for Successful Place Randing. Portland: Creative Leap Books.
8. **Berggren, C., Karabag, S. F., Yavuz, M. C.** 2011. The Impact of Festivals on City Promotion: a Comparative Study of Turkish and Swedish festivals. – Tourism, Vol. 59 (4), pp. 459-460.
9. **Boitor, A. B., Hertanu, A.** 2012. S.T.E.P. Analysis on Event Tourism. – Bulletin of the Transilvania University of Brasov, Vol. 5 (54), pp. 26-29.
10. **Bowdin, G. A. J., Allen, J., O'Toole, W., Harris, R., McDonnell, I.** 2008. Events Management. Oxford: Elsevier Butterworth-Heinemann.
11. **Carter, L.** 2007. Event Planning. Bloomington: Author House.

12. **Corbos, R. A., Popescu, R. I.** 2012. The Role of Festivals and Cultural Events in the Strategic Development of Cities. Recommendations for Urban Areas in Romania. – *Informatica Economica*, Vol. 16 (4), pp. 19-20.
13. **Costa, C., Panyik, E., Ratz, T.** 2011. Implementing Integrated Rural Tourism: an Event-based Approach. – *Tourism Management*, Vol. 32 (6), pp. 1353.
14. **Fredline, L., Deery, M., Jago, L.** 2013. A Longitudinal Study of the Impacts of an Annual Event on Local Residents. – *Tourism Planning and Development*, Vol 10 (4), pp. 419-420.
15. **Gelder, G., Robinson, P.** 2011. Events, Festivals and the Arts. Research Themes of Tourism. London: CAB International.
16. **Getz, D.** 2008. Event tourism: Definition, evolution and research. – *Tourism Management*, Vol. 29 (3), pp. 404.
17. **Goeldner, C. R., Ritchie, J. R. B.** 2009. *Tourism. Principles, Practices, Philosophies.* New Jersey: Wiley.
18. **Hall, C. M., Sharples, L.** 2008. *Food and Wine Festivals and Events Around the World. Development, Management and Markets.* Oxford: Butterworth-Heinemann.
19. **Kim, K., Sirgy, M. J., Uysal, M.** 2013. How Does Tourism in a Community Impact the Quality of Life of Community Residents? – *Tourism Management*, Vol. 36, pp. 529.
20. **Kozak, M., Baloglu, S.** 2011. *Managing and Marketing Tourist Destinations. Strategies to Gain a Competitive Edge.* New York: Routledge.
21. **Lester, D.** 2013. Measuring Maslow's Hierarchy of Needs. – *Psychological Reports*, Vol. 113 (1), pp. 15.
22. **Maslow, A. H.** 1954. *Motivation and personality.* New York: Harper & Row (kaudviide).
23. **Morgan, D. L.** 2008. Quota sampling. *The SAGE Encyclopedia of Qualitative Research Methods.*
24. **Page, S. J., Ashworth, G.** 2011. Urban Tourism Research: Recent Progress and Current Paradoxes. – *Tourism Management*, Vol. 32 (1), pp. 9.

25. **Page, S. J., Hall, C. M.** 2003. *Managing Urban Tourism*. Harlow: Pearson Education Limited.
26. **Prayag, G., Ryan, C.** 2011. The Relationship Between the „Push“ and „Pull“ Factors of a Tourist Destination: the Role of Nationality – an Analytical Qualitative Research Approach. – *Current Issues in Tourism*, Vol. 14 (2), pp. 122.
27. **Richards, G., Palmer, R.** 2010. *Eventful Cities: Cultural Management and Urban Revitalisation*. Oxford: Butterworth-Heinemann.
28. **Silvers, J. R.** 2012. *Professional Event Coordination*. New Jersey: John Wiley & Sons.
29. **Smith, A.** 2012. *Events and Urban Regeneration. The Strategic Use of Events to Revitalise Cities*. Oxon: Routledge.
30. Sündmused. Türi turism. [<http://turism.tyri.ee/index.php?page=81&>] 29.03.2014.
31. **Trobia, A.** 2008. Questionnaire. *Encyclopedia of Survey Research Methods*.
32. Tähtsündmused. Türi. [<http://www.tyri.ee/index.php?page=524&>] 29.03.2014.
33. Türi Kultuurikeskus. [<http://kultuurikeskus.tyri.ee/>] 14.04.2014.
34. Türi linn. Türi. [<http://www.tyri.ee/index.php?page=43&>] 29.03.2014
35. Türi valla arengukava 2014-2018. 2013. Türi: Türi Vallavolikogu. [https://www.riigiteataja.ee/aktiisa/4031/0201/3004/m21_lisa2.pdf#] 29.03.2014.
36. Türi valla rahvastikupüramiid. Statistikaamet. [<http://www.stat.ee/ppe-55974>] 29.03.2014.
37. **Valls, J-F., Sureda, J., Valls-Tunon, G.** 2014. Attractiveness Analysis of European Tourist Cities. – *Journal of Travel & Tourism Marketing*, Vol 31 (2), pp. 179-180.
38. **Van Der Wagen, L.** 2007. *Event Management for Tourism, Cultural, Business and Sporting Events*. Australia: Pearson.
39. **Van Der Wagen, L., Carlos, B. R.** 2005. *Event Management. For Tourism, Cultural, Business, and Sporting Events*. New Jersey: Pearson.
40. Why tourism? *Tourism – an Economic and Social Phenomenon*. World Tourism Organization. [<http://www2.unwto.org/content/why-tourism>] 19.05.2014

LISAD

Lisa 1. Türi sündmustekalender 2014

Kuu	Toimumise kuupäev	Sündmus
Märts	1	Järvamaa kooridepäev
	9	Muusikal „Lumivalgeke“
	20	Kevadpealinna 15.hooaja avashow
	21	Ansambel Naized kontsert
	22	Naistepäeva kevadkontsert
	28	Koduaiia loeng
Aprill	4-5	TULBIpäev
	5	Kultuurikeskuse ringide kevadkontsert
	11	Koduaiia loeng
	20	Poistekoor KALEV pärastlõunakontsert
	23	Türi Ühisgümnaasiumi kevadkontsert
	24	Kooliealiste laste lauluvõistlus
	26	Türi-Tori kiirlaskumine
	27	Türi laululind 2014
	27	Paide-Türi kevadtriatlon
	30	Türi Muusikakooli kevadkontsert
Mai	4	Kogupere rattamatk
	8	Türi Põhikooli kevadkontsert
	10	Taaskasutuslaad „Ühe vana, teise uus“
	15	Lasteaedade LILLE-jooks
	16-18	Türi Lillelaad
	16	Kevadjubi, Motokross
	22	Rattakrossi seeriavõistluse I etapp
	28	Türi Rull 2014 I etapp
Juuni	1	Türi Noortepäev
	3	Järvamaa petanki seeriavõistluse I etapp
	5-8	Türi Kevadfestival
	11	Türi Rull 2014 II etapp
	12	Rattakrossi seeriavõistluse II etapp
	14	Eesti Muusikaõpetajate Sümfooniaorkestri kontsert
	16	Murumoori mängupargi 4.sünnipäev. Lapsukeste lustisõit 2014
	17	Kogupere kergejõustikuvõistlus
	22	Türi linna jaanilõke
	28	Tule teekond TuleTulemine.

Lisa 1 järg.

Juuli	2	Türi linna 88.sünnipäev – aedlinnakohvikute päev
	6	Türi linna sünnipäeva peresportipäev
	12	Taaskasutuslaat „Ühe vana, teise uus“
	13	Järvamaa lahtised meistrivõistlused jalgrattakrossis
	17	Rattakrossi seeriavõistluse III etapp
	20	Järvamaa avatud talude päev
August	6	Türi Rull 2014 III etapp
	7	Rattakrossi seeriavõistluse IV etapp
	9	Rahvusvahelise noortepäeva tähistamine, suvepidu
	12	Järvamaa seeriavõistluse IV etapp
	13	Türi Rull 2014 IV etapp
	20	Taasiseseisvumispäevale pühendatud järvekontsert
	21	Rattakrossi seeriavõistluse V etapp
	23-24	Eesti Brassansamblite Päevad
	23	Balti keti 25.aastapäeva tähistamine
September	1	Teadmispäeva tähistamine
	6	Türi Sügislaat
	12	Türi valla lahtised meistrivõistlused kergejõustikus
	28	Paide-Türi sügistriatlon
Oktoober	4	Türi Õunafestival
	5	Paide-Türi rahvajooks
	25	Hooaja avapidu Türi Kultuurikeskuses
November	21	Järvamaa kergejõustiku seeriavõistluse I etapp
	30	Advendiaja alguse tähistamine ja kuusetulede süütamine
Detsember	12	Rahvusvaheline vabamaadlusturniir, aastalõpupidu
	14	Türi Kultuurikeskuse ringide advendikontsert

Lisa 2. Ankeetküsimustik

1. Mil määral puutute kokku Türi toimuvate sündmustega? (Näiteks Türi Lillelaat, Türi Kevadfestival) Palun valige üks vastusevariant!
 - Elan mõne sündmuse toimumispaiga läheduses, kuid ei külasta ise sündmusi
 - Elan sündmuste toimumispaiga läheduses, näen toimuvat ning külastan ka ise sündmusi
 - Sündmused jäävad minu kodust kaugemale, kuid külastan neid
 - Elan sündmuste toimumispaikadest kaugel ning ei külasta neid
2. Kuidas hindate Türi väikelinnas toimuvate sündmuste arvu, mis toovad linna palju külastajaid? Palun põhjendage oma vastust!
 - Praegu on neid piisavalt
 - Neid võiks olla vähem kui praegu
 - Neid võiks olla rohkem kui praegu
 - Selliseid sündmusi ei peaks üldse korraldama
 - Ei oska öelda

Põhjendus:

3. Miks te külastate/ei külasta Türi toimuvaid sündmusi?

4. Millised tegurid meelitavad/meelitaksid Teid kohalikke sündmusi külastama? Võite valida mitu vastusevarianti.
 - Head esinejad/ etteasted
 - Mitmekesine teenuste ja toodete valik
 - Palju erinevaid tegevusi ja võimalusi
 - Väliürituste puhul võimalus nautida ilusat ilma
 - Tasuta sissepääs
 - Muu: _____

Lisa 2 järg

5. Mil määral nõustute järgnevat väidetega sündmusturismi negatiivse mõju kohta?

	Ei nõustu üldse	Pigem ei nõustu	Pigem nõustun	Nõustun täielikult	Ei oska öelda
Sündmused soodustavad linnas kuritegevust					
Sündmustega kaasneb linnas ülerahvastatus					
Sündmused häirivad mu igapäevatoimetusi					
Ma ei tunne end sündmuste ajal turvaliselt					
Sündmuste korraldamisega kaasneb lärm					
Sündmuste korraldamine põhjustab saastatust					
Sündmused põhjustavad liikluses/parkimises probleeme					

6. Millist negatiivset mõju sündmused Teie arvates veel kaasa toovad?

7. Mil määral nõustute järgnevat väidetega sündmusturismi positiivse mõju kohta?

	Ei nõustu üldse	Pigem ei nõustu	Pigem nõustun	Nõustun täielikult	Ei oska öelda
Sündmused suurendavad elanike ühtekuuluvustunnet					
Sündmusturism aitab parendada kohalikku infrastruktuuri					
Sündmused aitavad kaasa kohaliku majanduse kasvule					
Sündmuste korraldamine parandab sihtkoha mainet					
Sündmused tagavad sihtkoha parema väljanägemise					
Sündmused suurendavad elanike emotsionaalset heaolu					

Lisa 2 järg

8. Millist positiivset mõju sündmused teie arvates veel omavad?

9. Mida muudaksite Türi sündmuste ja nende korraldamise juures?

10. Milliseid sündmusi võiks Türil lisaks olemasolevatele veel toimuda? Palun põhjendage!

Vastaja andmed:

Vanus:

- 18-29
- 30-39
- 40-49
- 50-59
- 60 ja rohkem

Sugu:

- Mees
- Naine

Elupiirkond Türil:

- Kesklinn
- Paidepoolne äärelinn
- Särevere poolne äärelinn
- Järveäärne piirkond
- Lokuta
- Muu: _____

SUMMARY

THE IMPACTS OF EVENT TOURISM IN TÜRI SMALL TOWN

Eleri Näpping

The thesis is „The impacts of event tourism in Türi small town“. This thesis was chosen because of the circumstances that Türi as a tourism destination is mainly known for the events that take place in there. So far there has not been done any researches about how event tourism impacts Türi and its citizens. It is important to find out the impacts so that local people can get positive experiences as well as tourists. Finding out the impacts of event tourism in small towns is also important for all the towns that care for strengthening their image and livening their economy by means of organizing events.

Türi is known as the Spring Capital of Estonia. In relation to this, many events take place in spring and summer which has caused seasonality in tourism. Local event organizers lack knowledge of what impacts events have on the destination. The main issue the thesis concentrates on is that while events bring a lot of tourists to town it affects temporarily but significantly the local life.

The question coming from the problem is „How event tourism impacts on Türi small town and its residents?“. The aim of the thesis is to find out local residents' opinions about event tourism impacts and on ground of the results make suggestions to Türi Cultural Centre as the main event organizer, in order to minimise the negative impacts and maximise positive impacts.

Author sets the following tasks:

- 1) working through the literature about event tourism destinations and impacts and writing an overview;

- 2) analysing Türi as the event tourism destination and its events;
- 3) preparing and carrying out the questionnaire among the residents of Türi;
- 4) analysing the results and making conclusions;
- 5) making suggestions to Türi Cultural Centre.

Author conducted a questionnaire to the residents of Türi. The survey was carried out on the Internet as well as on paper. The research period was from 6th of March until 27th of March 2014. There were 95 filled questionnaires that author used to make conclusions. The results were analysed and compared to the theoretical standpoints in order to formulate suggestions to Türi Cultural Centre.

The results of the research showed that most of the residents in Türi are interested in the events that take place and are visiting them. The main reasons for visiting events were alternation to everyday routine, a chance to do something interesting and a possibility to spend time with friends and family. In the opinion of local habitants there should be more events in Türi, because events enliven small town's life and make the town more attractive to foreign visitors.

It also came out that the main factors that attract residents to take part of the events are good performers, a possibility to enjoy good weather, wide selection of different products, a lot of activities and free entrance. It can be said that in general local residents do not agree that events have negative impacts, the biggest problem was seen in traffic and parking during the bigger events.

More likely the respondents brought forth that events impact the town and its residents positively. Residents are of the opinion that events contribute the growth of local economy and enhancement of infrastructure. Events also increase the fellow feeling and emotional well-being of local residents and help to improve the appearance and reputation of the town. Respondents brought out that there should be more outdoor events and winter events, since most of the events are taking place in summer and spring at the moment. They also thought that the potential of song festival grounds is unused.

On ground of the survey results, author formulated suggestions to Türi Cultural Centre. First suggestion is to invite different performers to traditional events so there would be something new to watch and listen every year. Event organisers should deliberate the opportunity to make the entrances of events free of charge or at least cheaper so that every resident can take part of the event. Since there are many problems with parking during the events, author suggests to build a spacious parking lot. This would assure the walkway on the streets and help to avoid traffic jams.

Considering resident's opinions that there are now enough winter events, author makes a suggestion to create a series of different winter events to reduce seasonality. In order to do more advertising to the events, organisers should hand out event calendars in shopping centres and bus stations in addition to Türi Cultural Centre. As it came out from the survey, one of the positive impacts of events is that they increase resident's well-being. To maximise this impact, a suggestion of the author would be to organise health-related events, where people can check their health and get to know more about healthy lifestyle.

The aim of the thesis was attained. This work can also become a basis of further tourism researches with the intention to find out the potential of Türi as the destination for event tourism, especially among foreign visitors. It is important to take local residents' interests and foreign visitors' needs into consideration when developing a tourism destination. With purposeful and successful planning Türi small town has the potential to be a reputable and competitive event tourism destination that is known in Estonia and foreign countries. Sustainable planning will ensure that the events have only positive impacts on the destination and its residents.

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Eleri Näpping,

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose

Sündmusturismi mõju Türi väikelinnale,

mille juhendaja on Tatjana Koor,

1.1.reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;

1.2.üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.

2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Pärnus, **22.05.2014**